

DE ZORGVOLMACHT DOORGELICHT

Aantal woorden: 23 346

Elyse Laurijssen

Studentennummer: 01811288

Promotor: Prof. dr. Jan Bael, Commissaris: Mr. Daan De Witte

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de Master in het Notariaat

Academiejaar: 2018 - 2019

VOORWOORD

Deze thesis kadert in de masteropleiding Notariaat aan de Universiteit van Gent. Graag wil ik mijn ouders bedanken voor de grote steun en het vertrouwen gedurende mijn opleiding.

Daarnaast zou ik graag mijn promotor prof. Jan Bael en commissaris Daan De Witte bedanken voor het interessante onderwerp dat mij werd toegewezen en voor de goede en behulpzame begeleiding.

Graag wil ik mijn vrienden bedanken voor hun behulpzaamheid, gezelschap en de nodige ontspanning bij het schrijven van deze thesis.

Ten slotte wil ik Arne Laurijssen en Maj Sas heel hard bedanken voor het nalezen van mijn thesis en voor de nuttige feedback die zij mij gegeven hebben.

Elyse Laurijssen,

15 mei 2019

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	1
2. Buitengerechtelijke bescherming	2
2.1. Mogelijkheid om zelf een regeling uit te werken	2
2.2. Beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit	3
3. Lastgevingsovereenkomst	4
3.1. Artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek	4
3.2. Materieel toepassingsgebied	5
3.3. Personeel toepassingsgebied	7
3.4. Wie kan de lastgeving verlenen?	8
3.5. Voorwaarden waaraan de lastgeving moet voldoen	9
3.5.1. Doel: buitengerechtelijke bescherming	9
3.5.2. Registratie in het centrale register voor lastgevingen	10
3.5.2.1. Onderhandse of notariële akte	10
3.5.2.2. Registratie door de notaris of door de griffier	11
3.5.2.3. Tijdstip van de registratie	12
3.5.3. Wat met lastgevingen die niet voldoen aan deze voorwaarden?	13
4. Inhoud	15
4.1. De omvang van de lastgeving	15
4.1.1. Algemene of bijzondere lastgeving	15
4.1.2. Uitdrukkelijk mandaat of mandaat in algemene bewoordingen	15
4.2. Aanvang van de lastgeving	16
4.2.1. Onmiddellijke inwerkingtreding lastgeving	16
4.2.2. Inwerkingtreding onder opschortende voorwaarde van wilsonbekwaamheid	17
4.3. Keuze van de lasthebber(s)	20
4.3.1. Eén of meerdere lasthebbers	20
4.3.2. Bezoldiging?	22
4.3.4. Controlemaatregelen	23
4.3.5. Lasthebber ad hoc	24
4.3.6. Vertrouwenspersoon	27
4.4. Beginselen	29
5. Handelingsbekwaamheid lastgever	31
6. Verplichte en mogelijke controle en tussenkomst van de vrederechter	33

6.1. Verplichte rechterlijke bescherming.....	33
6.2. Mogelijke rechterlijke bescherming	34
7. Einde van de buitengerechtelijke bescherming	35
7.1. Onderscheid beëindiging van de lastgeving en beëindiging van de buitengerechtelijke bescherming.....	35
7.2. Ingeval niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden uit artikel 488/1 of 488/2 BW ..	36
7.3. De registratie van de beëindiging overeenkomstig artikel 490, vijfde lid van het Burgerlijk Wetboek	36
7.4. Het overlijden van de lastgever of van de lasthebber of door diens plaatsing onder een rechterlijke beschermingsmaatregel, overeenkomstig artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek.....	38
7.5. Beslissing van de vrederechter	38
8. Sanctieregeling	39
9. Specifieke rechtshandelingen	41
9.1. De afsluiting of wijziging van huwelijkscontracten of samenlevingscontracten	41
9.2. Verrichten van schenkingen	44
9.2.1. Algemeen	44
9.2.2. Is de lasthebber bekwaam om een schenking van de lastgever te ontvangen?	47
9.3. Aanvaarden van schenkingen	50
9.4. Opmaak en herroeping van testamenten.....	51
9.5. Aanvaarding en verwerping van nalatenschappen en legaten	51
10. Besluit.....	54
BIBLIOGRAFIE	57

1. Inleiding

1. “Wat gebeurt er als ik op een dag niet langer in staat ben om mijn belangen te behartigen?” Dit is een vraag waar vele mensen bij stilstaan wanneer zij een dagje ouder worden.¹ In het licht van de vergrijzing en ouderdomsziekten, zoals dementie, is de zorgvolmacht erg relevant.² Daarnaast kan deze volmacht ook nuttig zijn voor mensen die een hersenletsel overhouden aan een ongeval of voor personen die niet in staat zijn beslissingen te nemen omwille van een tijdelijke coma.³

2. De wet van 17 maart 2013⁴ inzake hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid hertekent grondig het landschap inzake de wilsonbekwame meerderjarigen.⁵ Deze wet maakt het mogelijk de aanstelling van een bewindvoerder voor het beheer van je vermogen te vermijden door zelf een volmacht te geven aan een persoon die je verkiest en die dit ook wil aannemen.⁶ De regeling voorziet naast de rechterlijke bescherming ook de mogelijkheid van de buitengerechterlijke bescherming.⁷ De wetgever wenst de tussenkomst van de rechter zo lang mogelijk uit te stellen en indien mogelijk zelfs te vermijden.⁸ Zo beoogt de wet met de buitengerechterlijke bescherming rechtszekerheid te creëren, misbruiken van lasthebbers zo veel mogelijk te voorkomen, de burger te sensibiliseren en aan te zetten tot zelfbeschikking, een grotere rol toe te bedelen aan het sociaal netwerk en de werklast van de vrederechters te verminderen.⁹

¹ S. LIEVENS, “De zorgvolmacht”, www.belfius.be/privatebanking/nl/actueel/thematische-artikels/zorgvolmacht/index.aspx (consultatie 8 april 2019).

² X., “De zorgvolmacht: voor jong en oud”, 2018, www.tijd.be/connect/wealth/de-zorgvolmacht-voor-jong-en-oud/10076610.html (consultatie 8 april 2019).

³ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechterlijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 6.

⁴ Wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, *BS* 14 juni 2013, inwerkingtreding op 1 september 2014.

⁵ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechterlijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 1.

⁶ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 164.

⁷ N. LABEEUW en E. VAN LANDEGEM, “Het nieuwe gerechtelijke beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen. Bespreking van de wet van 17 maart 2013”, *TEP* 2014, afl. 1, (4) 5.

⁸ K. ROTTHIER, *Bewind over meerderjarige onbekwamen. Handleiding voor de familiebewindvoerder*, Brugge, die Keure, 2014, 31.

⁹ T. WUYTS, “Opent de nieuwe wet over het bewind nieuwe mogelijkheden inzake familiaal vermogensbeheer?” in C. DECLERCK en W. PINTENS (eds.), *Patrimonium* 2014, die Keure, 2014, (263) 266.

3. De wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie¹⁰ is recent, namelijk op 1 maart 2019, in werking getreden. Deze wet heeft een aantal wijzigingen aan de buitengerechtelijke bescherming met zich meegebracht. Zo is bijvoorbeeld het toepassingsgebied verruimd. Voorheen kon een zorgvolmacht enkel betrekking hebben op de goederen van de beschermde persoon. Nu kunnen er ook regelingen getroffen worden omtrent de persoon.¹¹ In deze masterproef zal de zorgvolmacht geanalyseerd worden, zal er stilgestaan worden bij de belangrijkste wijzigingen die de wet van 21 december 2018 met zich meebrengt en zal er dieper ingegaan worden op een aantal aandachtspunten.

2. Buitengerechtelijke bescherming

2.1. Mogelijkheid om zelf een regeling uit te werken

4. Zoals ik reeds in de inleiding vermeld heb, kadert de zorgvolmacht in de buitengerechtelijke bescherming van meerderjarige beschermde personen.

Naast de rechterlijke bescherming, waarbij door de vrederechter een bewindvoerder wordt aangesteld, bestaat ook de mogelijkheid van een buitengerechtelijke bescherming. Deze biedt de mogelijkheid voor de persoon om zelf een regeling uit te werken voor het geval hij later wegens zijn gezondheidstoestand niet meer in staat zou zijn om zijn belangen van vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen.¹² Sinds de inwerkingtreding van de wet van 21 december 2018 kunnen er ook regelingen getroffen worden omtrent de persoon.¹³ Met de buitengerechtelijke bescherming wordt niet enkel de externe bewindvoerder, maar ook de vrederechter uitgeschakeld. In principe wordt alle gerechtelijke tussenkomst, verslaggeving of controle uitgesloten.¹⁴

¹⁰ Wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS* 31 december 2018.

¹¹ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 164.

¹² J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat 28*, Brugge, die Keure, 2016, (177) 185–186; L. COLLART, “La personne à protéger ou la personne protégée, principales concernées” in I. BOUIOUKLIEV, L. COLLART, J.-F. LEDOUX en P. LEVEVRE (eds.), *La protection judiciaire des personnes incapables majeures*, Limal, Anthemis, 2018, (9) 11.

¹³ K. ROTTHIER, “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 1.

¹⁴ J. NOLF, “Buitengerechtelijke bescherming: uw betere bescherming”, *VIP* 2016, afl. 1, (31) 31.

5. Met de wetgeving inzake meerderjarige beschermde personen heeft de wetgever zich geconformeerd aan de aanbeveling van 9 december 2009 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa. De lidstaten van de Raad van Europa willen hun burgers aanmoedigen om zelf maatregelen te treffen voor de dag dat een falend wilsvermogen het hen niet meer mogelijk maakt persoonlijk deel te nemen aan het rechtsverkeer.¹⁵

6. De bepalingen inzake de buitengerechtelijke bescherming zijn de artikelen 489, 490, 490/1 en 490/2 van het Burgerlijk Wetboek.

2.2. Beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit

7. Ondanks het feit dat de wetgever slechts een beperkt aantal artikelen aan de buitengerechtelijke bescherming wijdt, stelt hij deze bescherming op als meest verkieslijke.¹⁶ Slechts wanneer en voor zover de buitengerechtelijke bescherming niet volstaat, kan een rechterlijke beschermingsmaatregel worden opgelegd.¹⁷ De nadruk ligt op de autonomie en de emancipatie van de beschermde persoon in plaats van op de bescherming. Dit heeft tot gevolg dat elke beschermingsmaatregel de toets van subsidiariteit en proportionaliteit moet doorstaan.¹⁸ Het principe van subsidiariteit houdt in dat de buitengerechtelijke bescherming, die minder ingrijpend is en meer autonomie laat aan de beschermde persoon, voorrang moet krijgen op de gerechtelijke bescherming. Volgens het principe van proportionaliteit moet de noodzaak van een beschermingsmaatregel afgemeten worden aan de concrete beschermingsbehoefte. De bescherming mag niet verder reiken dan wat nodig is.¹⁹ Het feit dat een bescherming op maat gerealiseerd kan worden, is mijns inziens een groot pluspunt. Zo kan de bescherming perfect aangepast worden aan de noden van de te beschermen persoon en wordt deze persoon niet onnodig belemmerd in de behartiging van zijn belangen.

¹⁵ T. VAN HALTEREN, *La protection des personnes majeures vulnérables et mineures. Redéfinition du concept de capacité juridique au regard de celui du discernement*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2018, 157; A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 25.

¹⁶ I. BOONE en C. DECLERCK, *Actualia Familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure, 2015, 92.

¹⁷ Art. 492, eerste lid BW; Vred. Aalst 11 oktober 2017, *T.Vred.* 2018, afl. 9-10, 480; S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Art. 491 BW” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, afl. 78, (57) 59.

¹⁸ V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 186.

¹⁹ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 154.

8. De beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit leiden ertoe dat het mogelijk is dat buitengerechtelijke en rechterlijke bescherming moeten worden gecombineerd.²⁰ Indien een rechterlijke beschermingsmaatregel wordt opgelegd, laat deze de buitengerechtelijke beschermingsmaatregel voortbestaan in de mate dat zij verenigbaar zijn.²¹ Dit kan een vreemde situatie geven in het raam van de bescherming van een verkwister.²² De vrederechter kan een buitengerechtelijke bescherming algemeen van kracht verklaren en dit aanvullen met een rechterlijke bescherming in de zin van artikel 492/1, §2 van het Burgerlijk Wetboek. De beschermde persoon wordt bijvoorbeeld enkel aangaande handelingen die betrekking hebben op de onroerende goederen van de beschermde persoon onbekwaam verklaard, maar er wordt geen bewindvoerder aangesteld aangezien de buitengerechtelijke bescherming reeds volstaat. In dit geval is voor de verkwister niet het vooropgestelde systeem van de rechterlijke bescherming met bewind onder de vorm van bijstand van toepassing, maar een buitengerechtelijke bescherming van lastgeving met vertegenwoordiging, aangevuld met rechterlijke bescherming van onbekwaamverklaring.²³

3. Lastgevingsovereenkomst

3.1. Artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek

9. Wanneer een burger een buitengerechtelijke bescherming wenst te organiseren, dient hij gebruik te maken van een lastgeving die voldoet aan de voorwaarden van artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek.²⁴ Een verschilpunt met de gemeenrechtelijke lastgeving is dat de opdracht van de lasthebber in het kader van de buitengerechtelijke bescherming verder reikt dan die in het kader van de gemeenrechtelijke lastgeving. Inzake de buitengerechtelijke bescherming moet de lasthebber niet enkel rechtshandelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever.²⁵

²⁰ I. BOONE en C. DECLERCK, *Actualia Familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure, 2015, 94; T. WUYTS, “Opent de nieuwe wet over het bewind nieuwe mogelijkheden inzake familiaal vermogensbeheer?” in C. DECLERCK en W. PINTENS (eds.), *Patrimonium 2014*, die Keure, 2014, (263) 276.

²¹ Art. 492, tweede lid BW.

²² Art. 488/1 BW.

²³ I. BOONE en C. DECLERCK, *Actualia Familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure, 2015, 94-95.

²⁴ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 28.

²⁵ T. WUYTS, “Opent de nieuwe wet over het bewind nieuwe mogelijkheden inzake familiaal vermogensbeheer?” in C. DECLERCK en W. PINTENS (eds.), *Patrimonium 2014*, die Keure, 2014, (263) 266.

Er is daarnaast nog sprake van een specifiek doel, met name een bescherming regelen voor de lastgever die zich in een toestand bevindt zoals bedoeld in artikel 488/1 of 488/2²⁶ van het Burgerlijk Wetboek. In deze optiek is de lastgeving onderworpen aan bepaalde (vorm)voorwaarden en een toezicht door de vrederechter.²⁷

3.2. Materieel toepassingsgebied

10. Het materieel toepassingsgebied van de buitengerechtelijke bescherming is door de wet van 21 december 2018 gewijzigd. In artikel 489 van het Burgerlijk Wetboek staat dat de bepalingen van deze afdeling voortaan van toepassing zijn op daden van vertegenwoordiging die betrekking hebben op de goederen en de personen, en op daden van beheer zoals bedoeld in artikel 494, g BW.

11. Voorheen kon de buitengerechtelijke bescherming slechts toegepast worden op daden van vertegenwoordiging die betrekking hadden op de goederen.²⁸ Wanneer het ging om gemengde rechtshandelingen die zowel de persoon als het vermogen betroffen, konden de bepalingen van de buitengerechtelijke bescherming enkel toepassing vinden wanneer de rechtshandeling ‘kennelijk overwegend het vermogen van de betrokkene aanbelangde’. Dit criterium zorgde voor rechtsonzekerheid.²⁹ Een voorbeeld van een rechtshandeling die een gemengd karakter heeft, is een huurcontract voor een woning of een rusthuis. Dit heeft niet enkel goederen tot voorwerp, maar het houdt tevens een keuze in van een nieuwe woonplaats. In dergelijke gevallen moest in concreto onderzocht worden wat de impact van deze handeling was op beide vlakken.³⁰ De problematiek rond de gemengde rechtshandelingen is door het uitbreiden tot persoonsrechtelijk beheer van artikel 489 BW opgelost.³¹ De zorgvolmacht kan voortaan bepalen in welk rusthuis de lastgever zou willen worden opgenomen indien nodig of een regeling treffen met betrekking tot de uitoefening van de patiëntenrechten.³² Andere

²⁶ Zie infra titel 3.3., randnrs 15 en 16.

²⁷ S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 64.

²⁸ T. VAN HALTEREN, *La protection des personnes majeures vulnérables et mineures. Redéfinition du concept de capacité juridique au regard de celui du discernement*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2018, 161.

²⁹ S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 64.

³⁰ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 174.

³¹ J. NOLF, “Versie vier van wet op bescherming onbekwamen: eerbaar compromis”, *Juristenkrant* 2018, afl. 376, 11.

³² Toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc* 54, 3303/008, 7.

voorbeelden van rechtshandelingen met betrekking tot de persoon zijn het verweer tegen een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk, het verweer tegen een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, het verweer tegen een vordering tot scheiding van tafel en bed, het voeren van een geding betreffende zijn (oorspronkelijke) afstamming als eiser of verweerder, het afleggen van een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit, de uitoefening van de rechten in verband met de verwerking van persoonsgegevens, de uitoefening van het recht tot antwoord en het richten van een verzoek tot naams- of voornaamswijziging.³³

12. Daarnaast wordt verduidelijkt dat de maatregel niet enkel betrekking kan hebben op vertegenwoordigingshandelingen met betrekking tot de goederen, maar ook op loutere handelingen van beheer. Voorbeelden hiervan zijn het innen van inkomsten en het betalen van facturen.³⁴

13. Bijgevolg is het voortaan mogelijk om alles in een zorgvolmacht te regelen, uitgezonderd wat hoogstpersoonlijke rechtshandelingen betreft en onverminderd bijzondere wetgeving die er bestaat rond bepaalde wilsverklaringen, zoals bijvoorbeeld de euthanasie. De bijzondere wetgeving heeft voorrang.³⁵ Voorbeelden van hoogstpersoonlijke rechtshandelingen zijn het aangaan van een huwelijk, het instellen van een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk, het instellen van een echtscheidingsprocedure, de erkenning van een kind, het verlenen van de toestemming tot zijn of haar adoptie en het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van organen.³⁶

14. Het nieuwe artikel 489 van het Burgerlijk Wetboek is op 1 maart 2019 in werking getreden. Dit betekent dat lastgevers hun reeds bestaande lastgeving kunnen wijzigen en rechtshandelingen met betrekking tot de persoon kunnen toevoegen indien zij dit wensen. De lastgeving kan namelijk op elk ogenblik gewijzigd worden.³⁷ De lastgever moet uiteraard, zoals

³³ Art. 492/1, §1, derde lid BW; G. VERSCHELDEN, “Onbekwaamheid – de persoon” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHELDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (49) 68-69.

³⁴ Toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc 54*, 3303/008, 7.

³⁵ Toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc 54*, 3303/008, 7; J. VERSTRAËTE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAËTE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 175.

³⁶ Art. 497/2 BW; G. VERSCHELDEN, “Onbekwaamheid – de persoon” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHELDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (49) 59-67.

³⁷ Art. 490, vijfde lid BW.

ik verder zal bespreken, wilsbekwaam zijn.³⁸ Deze wijziging dient echter ook geregistreerd te worden.³⁹

3.3. Personeel toepassingsgebied

15. In artikel 488/1 van het Burgerlijk Wetboek staat dat de meerderjarige die wegens zijn gezondheidstoestand geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, niet in staat is zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke of niet-vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen, onder bescherming kan worden geplaatst, indien en voor zover de bescherming van zijn belangen dit vereist.⁴⁰ Het begrip gezondheidstoestand is niet gedefinieerd.⁴¹ Volgens de wetgever moeten ongewilde interpretaties voorkomen worden.⁴² Het begrip moet ingevuld kunnen worden rekening houdend met de ontwikkelingen in de medische wetenschap.⁴³ Een absolute vereiste is dat het vermogen van de persoon om zelf behoorlijk zijn belangen waar te nemen, is aangetast. Dit betekent dat hoge leeftijd, fysieke beperking of middelengebruik op zichzelf niet leiden tot een beschermingsmaatregel, wanneer de beschermde persoon nog in staat is zelf zijn belangen behoorlijk waar te nemen.⁴⁴

16. Daarnaast kan volgens artikel 488/2 van het Burgerlijk Wetboek een beschermingsmaatregel over de goederen worden bevolen voor meerderjarigen die zich in staat van verkwisting bevinden, indien en voor zover de bescherming van hun belangen dit vereist.⁴⁵ Ook omtrent het begrip “staat van verkwisting” geeft de wetgever geen omschrijving omdat dergelijke begripsomschrijving onvoldoende flexibel zou zijn.⁴⁶ Een voorbeeld van een persoon die zich in staat van verkwisting bevindt, is een gokverslaafde. Het is echter niet zo dat elk maatschappelijk onaangepast vermogensbeheer een beschermingsmaatregel rechtvaardigt. Dit

³⁸ Zie infra titel 3.4., randnr. 18.

³⁹ Zie infra titel 3.5.2., randnr. 25; J. NOLF, *Kwetsbaren in het nieuwe recht. De nieuwe bewindvoering: de juridische bescherming van alle kwetsbare meerderjarigen*, Heule, INNI publishers, 2014, 47.

⁴⁰ Art. 488/1 BW.

⁴¹ F. SWENNEN, “Art. 488/1 BW” in P. SENAEEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN, *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, afl. 80, (75) 78.

⁴² S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 63.

⁴³ C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 12.

⁴⁴ S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 63.

⁴⁵ Art. 488/2 BW.

⁴⁶ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Alois Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 167.

is slechts het geval indien dit vermogensbeheer hen of hun onderhoudsgerechtigden behoeftig dreigt te maken.⁴⁷ De verkwister beschikt over de mogelijkheid om zelf een beschermingsregime te organiseren via een zorgvolmacht om te voorkomen dat hij zichzelf en zijn eventuele onderhoudsgerechtigden of onderhoudsplichtigen in financiële problemen brengt.⁴⁸

3.4. Wie kan de lastgeving verlenen?

17. Enkel wilsbekwame meerderjarige personen of ontvoogde minderjarigen voor wie nog geen enkele rechterlijke beschermingsmaatregel werd getroffen, kunnen een zorgvolmacht verlenen.⁴⁹ Als de rechterlijke bescherming op maat geen betrekking heeft op het voorwerp van de lastgeving, valt niet in te zien waarom daarvoor geen buitengerechterlijke bescherming meer zou georganiseerd kunnen worden. Toch lijkt de duidelijke wettekst dit uit te sluiten.⁵⁰

18. Een persoon is wilsonbekwaam wanneer hij zich in de feitelijke onmogelijkheid bevindt om een vrije en bewuste wil te vormen of te uiten, dan wel een vrije en bewuste toestemming te geven, ongeacht de fysieke of psychische oorzaak ervan.⁵¹

19. Een lastgevingsovereenkomst die tot doel heeft een buitengerechterlijke bescherming tot stand te brengen, maar die gesloten werd op een ogenblik waarop de lastgever niet meer over voldoende begripsvermogen en wilsbekwaamheid beschikte, moet worden vervangen door een rechterlijke beschermingsmaatregel indien het belang van de lastgever dit vereist.⁵²

20. Indien de zorgvolmacht onderhands wordt opgesteld, bestaat er geen controle op de wilsbekwaamheid van de lastgever. Het is niet uitgesloten dat een lastgever onder dwang een zorgvolmacht opstelt zonder hiervan de inhoud of de gevolgen te begrijpen. Het is mijns inziens aan te raden om een zorgvolmacht door de notaris op te laten stellen. Hij dient op het ogenblik

⁴⁷ F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen”, deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 567.

⁴⁸ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 167.

⁴⁹ Art. 490, eerste lid BW; E. CALLENS, “Aanwending van de zorgvolmacht in de context van (patrimonium)vennootschappen: meer zorgen dan macht”, *TEP* 2018, afl. 2, (224) 228.

⁵⁰ Antwerpen 8 november 2017, *T.Not.* 2018, afl. 2, 185; F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 199.

⁵¹ S. MOSSERMANS en A. VAN THIENEN, “Art. 491 BW” in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, afl. 78, (57) 63.

⁵² Vred. Westerlo 19 oktober 2015, *RW* 2017-18, afl. 31, 1234.

van het verlijden van de notariële akte de wilsgeschiktheid van de volmachtgever te controleren.⁵³

3.5. Voorwaarden waaraan de lastgeving moet voldoen

3.5.1. Doel: buitengerechtelijke bescherming

21. Opdat de volmacht haar rechtskracht zou behouden na het intreden van de wilsongeschiktheid van de lastgever, is vereist dat de volmacht in het bijzonder tot doel heeft om voor de lastgever een buitengerechtelijke bescherming te regelen.⁵⁴ Het bijzonder doel wordt bij voorkeur op een uitdrukkelijke wijze in de volmacht zelf geformuleerd. Dit is de meest eenvoudige en duidelijkste werkwijze.⁵⁵ Volgens bepaalde auteurs kan het bijzondere doel ook uit de registratie blijken. Wanneer de volmacht niet wordt geregistreerd in het centraal register, geldt de specifieke regeling van de buitengerechtelijke bescherming namelijk niet.⁵⁶ Om discussies omtrent het doel van de lastgeving te vermijden, lijkt het me aangewezen om de doelstelling uitdrukkelijk in de lastgevingsovereenkomst te vermelden.

22. Wanneer de lastgeving specifiek tot doel heeft te dienen als een systeem van buitengerechtelijke bescherming, kan deze doelstelling bijvoorbeeld als volgt in de akte worden geformuleerd:

“... Deze overeenkomst van lastgeving heeft tot doel, in overeenstemming met artikel 489 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, een regeling van buitengerechtelijke bescherming tot stand te brengen wanneer in de toekomst de heer ... (lastgever) wegens zijn gezondheidstoestand niet meer in staat zou zijn om zonder bijstand of beschermingsmaatregel zijn belangen van persoonlijke en vermogensrechtelijke aard⁵⁷ zelf naar behoren waar te nemen.”

⁵³ Zie infra titel 3.5.2.1., randnr. 24.

⁵⁴ Art. 490, eerste lid BW; J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 191.

⁵⁵ C. DE WULF, “Het oude en het nieuwe recht in verband met de bruikbaarheid van volmachten wanneer de lastgever feitelijk wilsonbekwaam is geworden”, *T.Not.* 2015, afl. 2, (81) 95.

⁵⁶ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 2; N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 23.

⁵⁷ Ik heb deze clausule aangepast, aangezien de buitengerechtelijke bescherming sinds 1 maart 2019 ook betrekking kan hebben op handelingen met betrekking tot de persoon.

23. In een volmacht die onmiddellijk kan worden gebruikt en haar rechtskracht behoudt wanneer de lastgever in de toekomst wilsonbekwaam zou worden, kan het bijzonder doel als volgt in de akte volmacht worden geformuleerd:

“... Het is de bedoeling van de partijen dat deze lastgeving haar rechtskracht behoudt wanneer de lastgever later zou komen te verkeren in een staat bedoeld in de artikelen 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek. Deze lastgeving zal dus geen einde nemen om de reden vermeld in artikel 2003, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek in zover er verder voldaan wordt aan de andere vereisten gesteld in voornoemde wetsbepaling.”⁵⁸

3.5.2. Registratie in het centrale register voor lastgevingen

3.5.2.1. Onderhandse of notariële akte

24. Een tweede wettelijke voorwaarde betreft de registratie van de zorgvolmacht in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen (KFBN).⁵⁹ Aangezien de lastgeving geregistreerd moet worden, dient zij schriftelijk te gebeuren. Een mondelinge zorgvolmacht is bijgevolg niet mogelijk. Er dient een onderhandse of notariële akte opgesteld te worden. De notariële vorm is enkel noodzakelijk indien de lastgeving betrekking heeft op rechtshandelingen die overgeschreven moeten worden op het hypotheekkantoor, zoals een verkoop van een onroerend goed, of bij plechtige rechtshandelingen, zoals het uitvoeren van notariële schenkingen en het wijzigen van een huwelijkscontract.⁶⁰ De notariële volmacht is echter algemeen aangewezen om verschillende redenen. Zo bestaat er geen risico op vervalsing of aanvullingen door derden, aangezien de notaris de minuut van de notariële volmacht bewaart op zijn kantoor. Daarnaast is het risico van wilsonbekwaamheid op het ogenblik van het geven van de volmacht beperkt, aangezien de notaris op het ogenblik van het verlijden van de notariële akte verplicht is na te gaan of de volmachtgever wilsgeschikt is. De volmacht kan vervolgens niet worden geantidateerd. Het

⁵⁸ C. DE WULF, “Het oude en het nieuwe recht in verband met de bruikbaarheid van volmachten wanneer de lastgever feitelijk wilsonbekwaam is geworden”, *T.Not.* 2015, afl. 2, (81) 95. Sinds de recente wetwijziging staat deze beëindigingsgrond in artikel 2003, tweede lid BW en niet meer in artikel 2003, laatste lid BW. De clausule werd aangepast.

⁵⁹ Art. 490, eerste lid BW.

⁶⁰ J. BAEL, “De buitengerechterlijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat 28*, Brugge, die Keure, 2016, (177) 192-193; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechterlijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18,(1) 2; K. ROTTHIER, *Bewind over meerderjarige onbekwamen. Handleiding voor de familiebewindvoerder*, Brugge, die Keure, 2014, 33.

risico dat de volmachtgever onder druk wordt gezet of op een ongeoorloofde wijze wordt beïnvloed, dat misbruik wordt gemaakt van de lastgever of dat er sprake is van captatie of suggestie is minder groot bij een authentieke volmacht, aangezien de notaris de vrije wil moet beoordelen op het ogenblik van de ondertekening van de volmacht. Een andere reden betreft de betere kwaliteit van de volmacht op inhoudelijk vlak wanneer deze is opgesteld door de notaris.⁶¹ De notaris kan namelijk goede raad geven over de wijze waarop de lastgeving concreet wordt geformuleerd en aangepast aan de situatie van de lasthebber.⁶² Daarnaast is de kans op betwisting bij de uitvoering van de notariële volmacht geringer. Wat ook niet onbelangrijk is, is dat bij een onderhandse volmacht het risico op verlies groter is dan bij een notariële akte, aangezien de minuut door de notaris wordt bewaard. Ten slotte kan de onderhandse volmacht bij het opmaken van een akte in principe slechts éénmaal worden gebruikt, wanneer de volmacht aan de akte wordt gehecht. Dit probleem kan echter opgelost worden door meerdere originele exemplaren van de onderhandse volmacht op te maken of door de onderhandse volmacht neer te leggen onder de minuten van een notaris.⁶³

3.5.2.2. Registratie door de notaris of door de griffier

25. Er bestaan twee mogelijkheden om de zorgvolmacht te laten registreren. De eerste mogelijkheid is dat de registratie gebeurt door de notaris die de notariële zorgvolmacht verlijdt. De notaris heeft hier een belangrijke adviestaak. Hij moet toezien op de goede uitwerking van de zorgvolmacht. Wanneer de zorgvolmacht immers niet tijdig geregistreerd wordt, eindigt ze van rechtswege wanneer de lastgever wilsonbekwaam wordt.⁶⁴ De notaris moet niet onmiddellijk overgaan tot de registratie. Hij zal wachten tot hij hierom wordt verzocht. Pas dan zal hij binnen vijftien dagen de overeenkomst laten opnemen in het centraal register.⁶⁵ Een tweede registratiemogelijkheid betreft het neerleggen van een eensluitend verklaard afschrift van de onderhandse akte ter griffie van het vredegerecht van de verblijfplaats van de lastgever. Een eensluitend verklaard afschrift van de onderhandse zorgvolmacht moet door een

⁶¹ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 193-194.

⁶² K. ROTTHIER, *Bewind over meerderjarige onbekwamen. Handleiding voor de familiebewindvoerder*, Brugge, die Keure, 2014, 33.

⁶³ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 194-195.

⁶⁴ L. DE FEYTER en E. DE NOLF, “Enkele praktische aandachtspunten bij de redactie van een zorgvolmacht, in het bijzonder in relatie met een Belgische bancaire instelling”, *VIP* 2017, afl. 3, (4) 5.

⁶⁵ Art. 490, vierde lid BW; S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 66.

gemeentelijk ambtenaar of een notaris opgesteld worden om tot registratie over te kunnen gaan. Een eenvoudig dubbel van de zorgvolmacht volstaat niet.⁶⁶ Binnen vijftien dagen na de neerlegging zorgt de griffier voor de registratie.⁶⁷ De wet sluit niet uit dat ook de lasthebber om de registratie kan verzoeken. Zo is het bijvoorbeeld logisch dat ingeval de lastgever een fysieke beperking heeft, de lasthebber het nodige kan doen.⁶⁸

De lasthebber kan best het bewijs van registratie bewaren, aangezien hij dit later nodig zal hebben om aan te tonen dat de volmacht effectief werd geregistreerd indien hierom gevraagd wordt.⁶⁹

3.5.2.3. Tijdstip van de registratie

26. De registratie moet echter niet gelijktijdig met het verlenen van de lastgeving gebeuren. Zij moet wel voltooid zijn voor de inwerkingtreding van de rechterlijke bescherming. Dit betekent dat registratie naar aanleiding van, dus na de aanvang van de buitengerechtelijke bescherming niet meer mogelijk is. De vrederechter dient het register te controleren naar aanleiding van een verzoek tot rechterlijke bescherming.⁷⁰

27. In de notariële praktijk kan bijvoorbeeld van volgende clausules gebruik gemaakt worden. Ofwel onmiddellijke registratie:

“Mevrouw X verzoekt ondergetekende notaris in aansluiting op de ondertekening van deze akte binnen de wettelijke termijn over te gaan tot de registratie van deze lastgeving in het daartoe bestemd Centraal Register.”

28. Ofwel uitgestelde registratie:

“Zij vraagt uitdrukkelijk thans nog niet tot de registratie van deze lastgeving in het daartoe bestemd Centraal Register over te gaan. Zij bevestigt er door ondergetekende notaris op gewezen te zijn dat zonder de vermelde registratie deze lastgeving van rechtswege zal eindigen wanneer de lastgever komt te verkeren in een staat bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het

⁶⁶ L. DE FEYTER en E. DE NOLF, “Enkele praktische aandachtspunten bij de redactie van een zorgvolmacht, in het bijzonder in relatie met een Belgische bancaire instelling”, *VIP* 2017, afl. 3, (4) 5.

⁶⁷ Art. 490, vierde lid BW.

⁶⁸ S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 66.

⁶⁹ L. DE FEYTER en E. DE NOLF, “Enkele praktische aandachtspunten bij de redactie van een zorgvolmacht, in het bijzonder in relatie met een Belgische bancaire instelling”, *VIP* 2017, afl. 3, (4) 5.

⁷⁰ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 200.

*Burgerlijk Wetboek en dat zij om deze registratie uitdrukkelijk zal dienen te verzoeken vooraleer ze in dergelijke staat gekomen is. Zij verklaart dat ze niet wil dat een van de lasthebbers zelf om deze registratie zou verzoeken. Ze geeft thans reeds opdracht aan de notaris om de lasthebbers schriftelijk op de hoogte te stellen zodra de registratie zal plaatsgevonden hebben.*⁷¹

29. De lastgeving kan mijns inziens best onmiddellijk geregistreerd worden. Het registreren van de lastgeving staat namelijk niet noodzakelijk gelijk aan de inwerkingtreding van de lastgeving. De lastgeving kan een clause bevatten waarin staat dat zij slechts in werking treedt bij het intreden van de wilsongeschiktheid van de volmachtgever.⁷² Wanneer de registratie uitgesteld wordt, loopt men het risico dat de zorgvolmacht uiteindelijk niet gebruikt kan worden omdat deze net te laat geregistreerd werd.

3.5.3. Wat met lastgevingen die niet voldoen aan deze voorwaarden?

30. Volmachten die dateren van voor 1 september 2014 kunnen nog altijd gebruikt worden wanneer de volmachtgever niet meer wilsgeschikt is. Dit is ook mogelijk wanneer in de volmacht niet uitdrukkelijk is bepaald dat de volmacht nog kan worden gebruikt wanneer de lastgever wilsonbekwaam is geworden.⁷³ Deze volmachten kunnen echter nooit aangewend worden als buitengerechtigde beschermingsmaatregel.⁷⁴

31. Elke lastgeving verleend sinds 1 september 2014, die niet voldoet aan de voorwaarden om te gelden als zorgvolmacht, eindigt indien de volmachtgever wilsonbekwaam wordt in de zin van artikel 488/1 of 488/2 BW.⁷⁵ Dit staat vermeld in het nieuwe artikel 2003 van het Burgerlijk Wetboek dat in werking getreden is op 1 maart 2019. In het oude artikel 2003 BW stond dat enkel de lastgevingen bedoeld in artikel 489 BW die niet voldeden aan de voorwaarden van artikel 490 en 490/1 BW een einde namen bij het intreden van de wilsonbekwaamheid van de

⁷¹ A. WYLLEMAN, "Buitengerechtigde bescherming" in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 46.

⁷² Zie infra titel 4.2.2., randnr. 36.

⁷³ J. BAEL, "De buitengerechtigde bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen" in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat 28*, Brugge, die Keure, 2016, (177) 196.

⁷⁴ J. VERSTRAETE, "Krijtlijnen voor de zorgvolmacht" in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 191.

⁷⁵ Art. 2003, tweede lid BW (nieuw); K. ROTTHIER, "De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!", *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 2.

lastgever.⁷⁶ Nu heeft de wetgever verduidelijkt dat ook gemeenrechtelijke volmachten (artikel 1987 BW) een einde nemen indien ze niet voldoen aan de voorwaarden om te gelden als buitengerechtelijke bescherming. Dit is een reden te meer om de volmacht zo op te stellen dat zij ook als zorgvolmacht kan worden gebruikt voor het geval de volmachtgever wilsonbekwaam zou worden. Elke meerderjarige persoon zou kunnen overwegen om dergelijk mandaat te geven indien hij wil voorkomen dat hij, al was het tijdelijk, onder gerechtelijk mandaat wordt geplaatst indien hij wilsonbekwaam zou worden.⁷⁷ Ook kredietverleners, bankiers en vermogensbeheerders kunnen er belang bij hebben dat de hun verleende volmacht kan doorlopen indien de volmachtgever wilsonbekwaam zou worden. In artikel 2003, lid 2 BW wordt dan ook bepaald dat lastgevingen niet eindigen wanneer dit uitdrukkelijk werd bedongen in het contract van discretionair vermogensbeheer⁷⁸, een hypothecair mandaat⁷⁹ of een burgerlijke maatschap^{80, 81}. Het eindigen van de lastgeving bij wilsonbekwaamheid zou hier immers problematisch zijn. Deze volmachten kunnen niet beantwoorden aan de artikelen 490 en 490/1, §1 BW, aangezien zij in de praktijk worden gegeven aan rechtspersonen. Het zou niet gewenst zijn dat deze volmachten steeds komen te vervallen bij wilsonbekwaamheid van de volmachtgever.⁸² De koning kan de lijst met uitzonderingen uitbreiden. In hetzelfde artikel wordt bovendien bepaald dat de lastgeving in alle gevallen eindigt indien de lasthebber komt te verkeren in een toestand zoals bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 BW.⁸³

⁷⁶ Art. 2003, derde lid BW (oud); A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 41.

⁷⁷ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 184.

⁷⁸ Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Kamer 2018-2019*, nr. 54-3303/001, 44: Gesloten met meerdere cliënten (= mandaat in gemeenschappelijk belang) waarbij de wilsonbekwaamheid van één van de partijen tot gevolg zou hebben dat het gehele contract moet stopgezet worden.

⁷⁹ Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Kamer 2018-2019*, nr. 54-3303/001, 44: Aangezien dit in essentie tot zekerheid strekt en deel uitmaakt van een complexe overeenkomst.

⁸⁰ Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Kamer 2018-2019*, nr. 54-3303/001, 44: Een burgerlijke maatschap waarbij het mandaat dat wordt gegeven aan de statutaire zaakvoerder een mandaat is dat in het belang is van de lastgevers en lasthebbers, of nog deel uitmaakt van een complexe overeenkomst (nl. het vennootschapscontract).

⁸¹ Art. 47 van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS 31 december 2018*; J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 184.

⁸² K. BOONE en S. BERTE, “Wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie – Wijzigingen inzake de onbekwaamheid”, *e-notariaat*, 2019, 5.

⁸³ Art. 47 van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS 31 december 2018*; J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 184.

4. Inhoud

4.1. De omvang van de lastgeving

4.1.1. Algemene of bijzondere lastgeving

32. De buitengerechtelijke bescherming kan ruim of beperkt zijn. Bij de uitwerking van deze bescherming heeft de lastgever heel wat keuzemogelijkheden. Hij kan kiezen voor een algemeen of een bijzonder mandaat.⁸⁴ Een algemene volmacht betreft alle zaken van de beschermde persoon, terwijl het bij een bijzondere volmacht slechts om één of welbepaalde zaken gaat.⁸⁵ De meeste zorgvolmachten zijn algemeen. Zo heeft de lasthebber een ruime bevoegdheid om te voorzien in een volledige bescherming en het welzijn van de lastgever.⁸⁶ Naarmate de lastgeving algemener is, zal een aanvulling met of een vervanging door een rechterlijke bescherming minder snel noodzakelijk zijn.⁸⁷ Er zijn echter een aantal specifieke rechtshandelingen waarvoor een bijzondere volmacht noodzakelijk is.⁸⁸

4.1.2. Uitdrukkelijk mandaat of mandaat in algemene bewoordingen

33. Daarnaast kan de lastgever opteren voor een uitdrukkelijk mandaat of een mandaat in algemene bewoordingen.⁸⁹ Bij een volmacht in algemene bewoordingen kunnen enkel daden van beheer gesteld worden. Bijgevolg is een uitdrukkelijke lastgeving vereist voor het stellen van daden van beschikking. Het volstaat dat de bewoordingen van de lastgeving duidelijk de wil van de lastgever weergeven, namelijk dat daden van beschikking niet worden uitgesloten.⁹⁰ Een opsomming van alle daden van beschikking die de lastgever voor hem verricht wil zien, moeten niet uitdrukkelijk in de overeenkomst opgesomd worden.⁹¹

⁸⁴ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 34.

⁸⁵ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 3.

⁸⁶ L. DE FEYTER en E. DE NOLF, “Enkele praktische aandachtspunten bij de redactie van een zorgvolmacht, in het bijzonder in relatie met een Belgische bancaire instelling”, *VIP* 2017, afl. 3, (4) 6.

⁸⁷ I. BOONE en C. DECLERCK, *Actualia Familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure, 2015, 98.

⁸⁸ Zie infra titel 9.1., randnr. 74; titel 9.2., randnr. 79; titel 9.3., randnr. 86 en titel 9.5., randnr. 90.

⁸⁹ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 34.

⁹⁰ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 157.

⁹¹ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 34.

34. Een algemene en uitdrukkelijke lastgeving verdient de voorkeur.⁹² In dergelijke lastgeving kunnen de bevoegdheden van de volmachthebber van een algemene omvang zijn zonder enige rechtshandeling uit te sluiten, maar ook gedetailleerd beschreven zijn of van bijzondere richtlijnen voorzien worden.⁹³ Maar zoals ik reeds heb vermeld, zal een algemene en uitdrukkelijke volmacht voor sommige rechtshandelingen niet volstaan.⁹⁴ Een algemene en uitdrukkelijke volmacht kan er echter als volgt uitzien:

“De lastgever geeft hierbij volmacht aan de lasthebbers om voor hem en in zijn naam alle mogelijke rechtshandelingen te stellen, daarmee ook bedoeld alle daden van beschikking van welke aard ook en alle proceshandelingen die zich zouden opdringen, en dit met betrekking tot alle aspecten van zijn volledige vermogen. In uitvoering van deze algemene en uitdrukkelijke lastgeving zullen de lasthebbers de bevoegdheid hebben om voor de lastgever en in zijn naam alle overeenkomsten, akten, notulen, processen-verbaal en andere welk danige documenten en stukken te doen opmaken of verlijden en te tekenen, alle vergaderingen bij te wonen en stemrechten uit te oefenen, en in het algemeen al het nodige te doen wat zich opdringt. Dit alles zonder dat een onjuiste of onvolledige omschrijving van de bevoegdheden aan de lasthebbers kan worden tegengeworpen vermits deze volmacht algemeen is en het niet de bedoeling is enige bevoegdheid uit te sluiten.”⁹⁵

4.2. Aanvang van de lastgeving

4.2.1. Onmiddellijke inwerkingtreding lastgeving

35. De lastgever moet in de lastgeving het moment bepalen vanaf wanneer de lasthebber mag optreden. Hij kan bedingen dat de lasthebber onmiddellijk na het sluiten van de lastgevingsovereenkomst bevoegd is om op te treden in zijn naam en voor zijn rekening. In de overeenkomst wordt bepaald dat de lasthebber zijn taak mag verderzetten indien de lastgever nadien wilsonbekwaam zou worden.⁹⁶ Het gaat hier om de zogenaamde voortdurende lastgevingen. Zij hebben van nature een hybride karakter, aangezien ze tijdens de

⁹² C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 20.

⁹³ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 35.

⁹⁴ Zie supra titel 4.1.1., randnr. 32 en zie infra titel 9.1., randnr. 74; titel 9.2., randnr. 79; titel 9.3., randnr. 88 en titel 9.5., randnr. 90.

⁹⁵ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 46-47.

⁹⁶ Vred. Etterbeek 14 maart 2018, *T.Vred.* 2018, afl. 9-10, 470; A. VAN DEN BROECK, “De buitengerechtelijke vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen in rechtsvergelijkend perspectief”, *TEP* 2014, afl. 1, (74) 88-89.

wilsbekwaamheid van de lastgever worden beheerst door het gemene recht inzake de lastgeving en pas vanaf de wilsonbekwaamheid uitwerking krijgen als buitengerechtelijke beschermingsmaatregel.⁹⁷

Bijvoorbeeld:

*“De comparanten komen overeen dat deze overeenkomst onmiddellijk in werking treedt, zodat deze lastgeving vanaf heden geldt en de lasthebber/lasthebbers vanaf heden de hierna vermelde rechtshandelingen kan/kunnen stellen in naam en voor rekening van de lastgever, en vanaf heden het beheer kan/kunnen waarnemen van het vermogen van de lastgever.”*⁹⁸

4.2.2. Inwerkingtreding onder opschortende voorwaarde van wilsonbekwaamheid

36. De lastgever kan ook bepalen dat de lastgeving pas in werking treedt bij zijn wilsonbekwaamheid.⁹⁹ Krachtens artikel 490/1, §3 van het Burgerlijk Wetboek beoordeelt de lasthebber het tijdstip waarop de lastgever komt te verkeren in een toestand als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 BW, in voorkomend geval, overeenkomstig hetgeen wordt bepaald in de lastgevingsovereenkomst. Deze beoordeling van de lasthebber is tegenstelbaar aan derden te goeder trouw.¹⁰⁰ De vaststelling van dit tijdstip blijft een moeilijk gegeven. Het is aangeraden in de lastgevingsovereenkomst te bepalen op welke wijze de wilsonbekwaamheid kan worden vastgesteld, bijvoorbeeld na advies van twee al dan niet aangeduide geneesheren die vaststellen dat de lastgever zich daadwerkelijk in dergelijke toestand bevindt.¹⁰¹ In de parlementaire werken van de wet van 21 december 2018 staat echter dat er geen lijst zal worden opgesteld met gezondheidstoestanden die aanleiding kunnen geven tot een algemene onbekwaamheid op vermogensrechtelijk vlak en tot het ambtshalve ontslag van bepaalde verplichtingen. Uit het overleg met het werkveld is namelijk gebleken dat dergelijke lijst geen enkele toegevoegde waarde biedt en hoge kosten met zich mee zou brengen voor de betrokken personen. Men is van oordeel dat het geïndividualiseerd regime beter zal worden door in te zetten op

⁹⁷ C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 20.

⁹⁸ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat 28*, Brugge, die Keure, 2016, (177) 260.

⁹⁹ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 157.

¹⁰⁰ Art. 490/1, §3 BW; N. GALLUS en T. VANHALTEREN, *Le nouveau régime de protection des personnes majeures. Analyse de la loi du 17 mars 2013*, Brussel, Larcier, 2014, 72.

¹⁰¹ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 157.

kwaliteitsvolle medische verklaringen en op een betere artsenopleiding.¹⁰² Artikel 492/5 BW werd dan ook opgeheven.

37. Minister van justitie, *Koen Geens*, heeft recent een einde gesteld aan de discussie die lange tijd heerste omtrent het feit of het optreden van de vrederechter vereist is om de lastgeving in werking te doen treden.¹⁰³ De overheersende strekking in de rechtsleer is van oordeel dat er geen optreden van de vrederechter vereist is.¹⁰⁴ De volmacht treedt automatisch in werking op het moment van het intreden van de wilsonbekwaamheid van de lastgever, volgens de voorwaarden zoals in de zorgvolmacht bepaald en meestal nadat twee onafhankelijke artsen een attest hebben uitgeschreven.¹⁰⁵ Volgens een minderheidsstrekking in de rechtsleer neemt de buitengerechtelijke bescherming slechts een aanvang wanneer de vrederechter zich over de uitvoering ervan heeft uitgesproken.¹⁰⁶ De minister heeft geoordeeld dat de wet de voorafgaande uitvoerbaarverklaring door de vrederechter niet uitdrukkelijk vereist. Het sluiten en het registreren van de lastgevingsovereenkomst volstaat voor het inwerkingtreden. Het is de lasthebber, en dus niet de vrederechter, die moet beoordelen of de lastgever in een toestand verkeert die wilsonbekwaamheid met zich meebrengt. Het feit dat de vrederechter te allen tijde een beschikking aangaande de uitvoering kan uitspreken, doet hier geen afbreuk aan. Dit verhindert echter niet dat in de zorgvolmacht zou kunnen worden bepaald dat de volmachthebber de vrederechter om een uitvoerbaarheidsverklaring dient te verzoeken.¹⁰⁷

38. Een clause omtrent de inwerkingtreding onder opschortende voorwaarde van wilsonbekwaamheid kan er als volgt uitzien:

“De partijen verklaren overeengekomen te zijn dat deze lastgeving naar derden en notarissen toe onmiddellijke uitwerking heeft, en dit op de enkele voorlegging van een recent afschrift van

¹⁰² Toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc 54, 3303/008*, 9.

¹⁰³ Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc 54, 3303/011*, 4-6; K. BOONE en S. BERTE, “Wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie – Wijzigingen inzake de onbekwaamheid”, *e-notariaat*, 2019, 3.

¹⁰⁴ J. BAEL, “Enkele rechtshandelingen uit het familiaal vermogensrecht onder de nieuwe wetgeving inzake het bewind” in *Het erfrecht in al zijn aspecten: VLN Congres 2015*, Mechelen, Kluwer, 2015, (51) 80; K. ROTTHIER, *Bewind over meerderjarige onbekwamen. Handleiding voor de familiebewindvoerder*, Brugge, die Keure, 2014, 39; A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 36.

¹⁰⁵ Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc 54, 3303/011*, 5.

¹⁰⁶ E. BEGUIN en J. FONTEYN, “Le mandat de protection extrajudiciaire”, *RNB* 2014, afl. 3086, (463) 488-489 en 500; A. DEMORTIER en T. VANHALTEREN, “La loi du 17 mars 2013 réformant le régime des incapacités – Principes et innovations en matière de mandat extra-judiciaire et de libéralités”, *RNB* 2014, afl. 3086, (391) 432-437.

¹⁰⁷ Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc 54, 3303/011*, 5-6.

*deze akte en van het bewijs van de registratie in het Centraal Register. Behoudens andersluidend akkoord tussen de partijen, zal deze lastgeving tussen hen evenwel eerst uitgevoerd worden nadat de lastgever zich bevindt in een toestand zoals bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 BW.¹⁰⁸ De lastgever geeft hierbij reeds uitdrukkelijk toelating aan de lasthebbers om zich desgewenst daaromtrent tot de geneesheer die op dat ogenblik als behandelde geneesheer van de lastgever fungeert, te wenden om hen een attest over de toestand van de lastgever te laten afleveren. Voor zoveel als nodig geeft de lastgever daartoe uitdrukkelijk toelating aan de bedoelde geneesheer.*¹⁰⁹

39. Ik ben van oordeel dat de lasthebber belast is met een zware opdracht. Het is namelijk erg moeilijk om te bepalen wanneer een persoon zich in een toestand van artikel 488/1 van het Burgerlijk Wetboek bevindt. Het gaat om een feitenkwestie. De ene volmachthebber kan snel van oordeel zijn dat er sprake is van een gezondheidstoestand die leidt tot wilsonbekwaamheid, terwijl een andere volmachthebber het hier totaal niet mee eens kan zijn. Er bestaat geen enkele controle op deze beoordeling waardoor een lasthebber deze situatie naar mijn mening dan ook gemakkelijk kan misbruiken. Ik raad de lastgever dan ook aan om in de zorgvolmacht te bepalen dat de lasthebber verplicht een attest van twee onafhankelijke geneesheren moet opvragen. Op deze manier wordt de lasthebber, bij het beoordelen van het tijdstip van het intreden van de wilsonbekwaamheid, verplicht bijgestaan door specialisten. Voor een volmachthebber is het namelijk heel erg moeilijk om dit tijdstip te bepalen, aangezien hij niet medisch geschoold is en geen idee heeft welke gezondheidstoestanden leiden tot wilsongeschiktheid. Dit lijkt mij een goede zaak aangezien er geen lijst komt met gezondheidstoestanden die automatisch leiden tot wilsonbekwaamheid. Uit de parlementaire stukken blijkt dat er ingezet wordt op kwaliteitsvolle medische verklaringen en een betere artsenopleiding. Om deze redenen is het naar mijn mening dan ook aangewezen hiervan gebruik te maken. Ook het beoordelen van een staat van verkwisting is een moeilijke opdracht. Later zal ik echter bespreken dat de buitengerechtelijke bescherming niet de geschikte oplossing is voor verkwisters.¹¹⁰

¹⁰⁸ In de oorspronkelijke clausule van Annelies Wylleman staat dat de lastgeving evenwel eerst uitgevoerd zal worden nadat de lastgever zich bevindt in een toestand zoals opgenomen in het koninklijk besluit opgemaakt in uitvoering van artikel 492/5 van het Burgerlijk Wetboek. In de parlementaire voorbereiding van de wet van 21 december 2018 wordt duidelijk gesteld dat deze lijst met gezondheidstoestanden niet opgemaakt zal worden. Ik heb deze clausule naar aanleiding van deze vaststelling aangepast.

¹⁰⁹ A. WYLLEMAN, "Buitengerechtelijke bescherming" in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 47-48.

¹¹⁰ Zie infra titel 5., randnr. 58.

4.3. Keuze van de lasthebber(s)

4.3.1. Eén of meerdere lasthebbers

40. De lastgever heeft een ruime keuze bij de aanduiding van een lasthebber.¹¹¹ Zo kunnen bijvoorbeeld vrienden, kennissen en familieleden tot lasthebber worden aangewezen.¹¹² De volmachtgever moet er echter wel rekening mee houden dat wie geen bewindvoerder mag zijn in het raam van de rechterlijke bescherming ook geen lasthebber mag zijn in de buitengerechtelijke bescherming.¹¹³ Hierbij gaat het ten eerste om personen die zelf onder een rechterlijke of buitengerechtelijke beschermingsmaatregel geplaatst werden. Daarnaast kunnen rechtspersonen, met uitzondering van de private stichting die zich uitsluitend inzet voor de beschermde persoon of een stichting van openbaar nut die voor de te beschermen personen over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt, ook geen lasthebber zijn. Vervolgens gaat het om bestuurs- of personeelsleden van de instelling waar de beschermde persoon verblijft, personen die niet vrij over hun goederen kunnen beschikken en personen die volledig ontzet zijn uit het ouderlijk gezag.¹¹⁴ Deze onverenigbaarheden hebben tot doel het risico op misbruik, wanuitvoering of belangenconflicten te verminderen.¹¹⁵

41. De volmachtgever kan één of meerdere lasthebbers aanstellen, die gezamenlijk, concurrerend, dan wel afzonderlijk of subsidiair handelen.¹¹⁶ Indien de lastgever meerdere lasthebbers wenst aan te duiden, is een duidelijke regeling vereist.¹¹⁷ Zo kan hij ervoor kiezen om onderscheiden taken toe te wijzen aan elk van de lasthebbers of bepalen dat voor bepaalde rechtshandelingen meerdere lasthebbers samen moeten handelen. In een familiale context wordt vaak de vraag gesteld om alle kinderen als lasthebber aan te stellen. Men moet zich er evenwel van bewust zijn dat een gezamenlijk optreden van alle lasthebbers doorgaans niet werkbaar is. Een goede oplossing kan erin bestaan om alle kinderen als lasthebber aan te duiden met het recht om elk afzonderlijk op te treden, maar met de verplichting om elkaar op de hoogte te

¹¹¹ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 36.

¹¹² N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 28.

¹¹³ Art. 490/1, §1, tweede lid, 2° BW; F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen”, deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 570.

¹¹⁴ Art. 496/6 BW; J. NOLF, *Kwetsbaren in het nieuwe recht. De nieuwe bewindvoering: de juridische bescherming van alle kwetsbare meerderjarigen*, Heule, INNI publishers, 2014, 41-42.

¹¹⁵ A. VAN DEN BROECK, “De buitengerechtelijke vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen in rechtsvergelijkend perspectief”, *TEP* 2014, afl. 1, (74) 86.

¹¹⁶ I. BOONE en C. DECLERCK, *Actualia Familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure, 2015, 98.

¹¹⁷ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 36.

houden. Daarnaast kan best worden voorzien dat voor die rechtshandelingen waarvoor een bewindvoerder een machtiging van de vrederechter nodig heeft, zij als lasthebbers allen samen moeten optreden.¹¹⁸ Bijvoorbeeld:

“De lasthebbers zullen het recht hebben om elk afzonderlijk op te treden, (eventueel:) behoudens in de hierna bepaalde uitzonderingen. Ze zullen elkaar op de hoogte houden van de verrichtingen in het kader van deze lastgeving. Ze zullen op regelmatige tijdstippen en zolang als mogelijk in het licht van zijn mentale gezondheidstoestand met de lastgever overleg plegen en hem informeren. Eventueel: In afwijking van het principe van afzonderlijk optreden, zullen de lasthebbers voor alle rechtshandelingen waarvoor een bewindvoerder de machtiging van de vrederechter behoeft, gezamenlijk dienen op te treden. Dit gezamenlijk optreden zal niet langer gelden indien er door de beëindiging van de lastgeving in hoofde van een van de lasthebbers, nog slechts een van hen als lasthebber overblijft.”¹¹⁹

42. De lasthebber moet zijn opdracht uiteraard aanvaarden.¹²⁰ Het is aangewezen om in de lastgeving een opvolgingsregeling op te nemen voor het geval de aangestelde lasthebber om de één of andere reden niet meer kan of wil optreden. Ook wanneer er meerdere lasthebbers zijn aangesteld, is het aangewezen te regelen wat er gebeurt indien één van hen wegvalt, zeker wanneer alle lasthebbers gezamenlijk over het beheer moeten beslissen.¹²¹ De aangeduide lasthebber(s) en hun opvolgers kunnen de lastgeving best uitdrukkelijk aanvaarden., bij voorkeur in de lastgevingsakte zelf. Op deze manier wordt elke twijfel omtrent de totstandkoming van de zorgvolmacht vermeden. De lastgevingsovereenkomst veronderstelt immers een wederzijds akkoord.¹²² *De Wulf* stelt zich echter de vraag of het wel aan te bevelen is om al een opvolger voor de toekomst aan te duiden. Deze keuze kan volgens hem beter overgelaten worden aan de vrederechter omdat enige controle van buitenaf nuttig kan zijn.¹²³ Ik ben het hier niet mee eens. Het opnemen van een opvolgingsregeling kadert mijns inziens

¹¹⁸ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 36.

¹¹⁹ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 47.

¹²⁰ S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 68.

¹²¹ K. ROTTHIER, *Bewind over meerderjarige onbekwamen. Handleiding voor de familiebewindvoerder*, Brugge, die Keure, 2014, 35.

¹²² J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïis Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 169.

¹²³ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake bekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, (255) 275.

volledig in de doelstelling van de wet. Met de invoering van de buitengerechtelijke bescherming wenste de wetgever namelijk de burger de mogelijkheid te geven om alles zelf te regelen. Daarnaast moest deze nieuwe beschermingsregeling er net voor zorgen dat de werklust van de vrederechters verminderd werd.

4.3.2. Bezoldiging?

43. In principe is de lastgeving onbezoldigd.¹²⁴ De lasthebber heeft wel recht op de vergoeding van zijn kosten.¹²⁵ De gemaakte kosten moeten niet noodzakelijk geweest zijn, het volstaat dat ze nuttig waren.¹²⁶ Het zal vaak zo zijn dat de lasthebber hieromtrent niet meer kan terugkoppelen naar de lastgever toe, wanneer deze laatste buitengerechtelijke bescherming nodig heeft. Om te vermijden dat een lasthebber ad hoc aangesteld moet worden voor de begroting en de betaling van deze kostenvergoeding, kan een andere lasthebber aangesteld worden met de beperkte opdracht van nazicht en goedkeuring van de kostenstaat van de lasthebber.¹²⁷ Aangezien de lastgeving in principe onbezoldigd is, is het belangrijk dat de gelden en de goederen van de lastgever volledig en duidelijk worden afgescheiden van het persoonlijk vermogen van de lasthebber. De banktegoeden van de lastgever dienen op zijn naam ingeschreven te worden.¹²⁸

44. Er kan in de lastgeving echter een bezoldiging bedongen worden.¹²⁹ Wanneer het bedrag niet werd bepaald, dan mag aangenomen worden dat het gebruikelijke tarief inzake bewindvoering werd bedoeld.¹³⁰ Indien een bezoldiging wordt voorzien, mag er niet uit het oog verloren worden dat bij een bezoldigde lastgeving de aansprakelijkheid wegens schuld ten laste van de lasthebber strenger wordt toegepast.¹³¹

¹²⁴ Art. 1986 BW; N. DANDOY en B. DEKEYSER, “Une nouvelle mission pour le notaire: la planification de l’incapacité” in N. DANDOY, V. FLOHIMONT en F. REUSENS, *Le nouveau régime belge de l’incapacité des majeurs: analyse et perspectives*, La Chartre, Brussel, 2014, (183) 193.

¹²⁵ Art. 1999 BW; S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 69.

¹²⁶ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 170.

¹²⁷ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 37.

¹²⁸ C. DE WULF, “Het oude en het nieuwe recht in verband met de bruikbaarheid van volmachten wanneer de lastgever feitelijk wilsonbekwaam is geworden”, *T.Not.* 2015, afl. 2, (81) 100.

¹²⁹ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 37.

¹³⁰ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 170.

¹³¹ Art. 1992 BW; C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 46.

45. Voorbeeld van een clause omtrent de kosten en de bezoldiging:

“a) De lasthebber zal vergoed worden voor de voorschotten en kosten die hij gemaakt heeft in de uitvoering van zijn opdracht. Hij mag de hem verschuldigde bedragen rechtstreeks innen van de rekeningen van de lastgever. b) Er wordt tussen de partijen overeengekomen dat aan de lasthebber een bezoldiging toekomt voor de door hem gepresteerde diensten. Deze bezoldiging wordt bepaald op basis van de uren door de lasthebber gepresteerd in de uitoefening van zijn opdracht. Zij wordt bepaald op ... € per uur gepresteerde diensten. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de stijging van het indexcijfer van de consumptieprijzen volgens de gebruikelijke formule van berekening. Het referentiecijfer bedraagt ... punten. Deze bezoldiging wordt zesmaandelijks afgerekend en wordt voorgelegd aan ... (de kinderen, de vertrouwenspersoon, enz. ...). Na goedkeuring van laatstgenoemde(n) mag zij door de lasthebber rechtstreeks worden geïnd van de rekeningen van de lastgever. c) Indien de lasthebber van oordeel is dat de hierboven voorziene vergoeding in acht genomen de aard, de complexiteit en de omvang van zijn prestaties als onvoldoende voorkomt, kan hij zich tot de vrederechter wenden die zal oordelen zoals in het geval van een rechterlijk bewind conform de normen voorzien in artikel 497/5 van het Burgerlijk Wetboek.”¹³²

4.3.4. Controlemaatregelen

46. Bij de opmaak van de lastgeving kan men ter sprake brengen of het al dan niet wenselijk is een controleregeling op te nemen in de overeenkomst.¹³³ Zo kunnen bijvoorbeeld één of meerdere personen worden aangeduid aan wie de lasthebber periodiek rekening en verantwoording over zijn beheer moet afleggen.¹³⁴

47. Artikel 490/2, §1 BW is door de wet van 21 december 2018 gewijzigd. In dit artikel staat dat de lasthebber de lastgever zo veel mogelijk en in verhouding tot diens begripsvermogen bij de uitoefening van zijn opdracht moet betrekken. Vervolgens moet hij bij de uitvoering van zijn opdracht voortaan op regelmatige tijdstippen en ten minste éénmaal per jaar overleg plegen met de lastgever en, in voorkomend geval, de door de lastgever aangewezen personen.¹³⁵ Voorheen

¹³² C. DE WULF, "De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake bekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus", *T.Not.* 2013, (255) 290.

¹³³ A. WYLLEMAN, "Buitengerechtelijke bescherming" in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 37.

¹³⁴ Zie infra titel 4.3.6., randnrs. 51 en 53.

¹³⁵ Art.490/2, §1, derde lid BW.

diende de lasthebber bij de uitvoering van zijn opdracht op regelmatige tijdstippen overleg te plegen met de lastgever en moest hij de lastgever alsook, in voorkomend geval, de in de lastgevingsovereenkomst aangewezen derden op de hoogte brengen van de verrichte handelingen. De nieuwe regeling bepaalt nu dat de lasthebber de lastgever zo veel als mogelijk en in verhouding tot diens begripsvermogen, moet betrekken bij de uitoefening van zijn opdracht. De lastgever zal namelijk vaak niet in staat zijn om zijn volmacht te controleren.¹³⁶ Daarnaast bepaalt de wet nu uitdrukkelijk dat het overleg minstens éénmaal per jaar moet plaatsvinden. Dit is echter ook een verbetering. Voorheen was het niet duidelijk wat er precies bedoeld werd met ‘op regelmatige tijdstippen’ overleg plegen. Nu wordt de lasthebber verplicht om minstens één keer per jaar overleg te plegen. Niets staat hem in de weg om dit vaker te doen. Deze verbetering moet echter genuanceerd worden. Op het plegen van overleg met de lastgever bestaat geen enkele controle, tenzij occasioneel door de vrederechter.¹³⁷ Er wordt bovendien geen enkele sanctie voorzien op het niet naleven van deze verplichting.¹³⁸

4.3.5. Lasthebber ad hoc

48. Indien de belangen van de lasthebber in strijd zijn met die van de lastgever, voorziet de wet in de mogelijkheid om een lasthebber ad hoc aan te stellen.¹³⁹ De vrederechter kan dit ambtshalve of op verzoek van de lastgever of elke belanghebbende doen.¹⁴⁰

49. De lasthebber heeft vaak een nauwe familiale band met de lastgever. De kans op een belangenconflict tussen de lasthebber en de lastgever is groot. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de verdeling van een nalatenschap waarin zowel de lastgever als de lasthebber betrokken partij zijn. De lasthebber kan in dit geval niet in deze hoedanigheid zelf optreden. Het is daarom aangewezen om in de lastgevingsovereenkomst ook al een lasthebber ad hoc aan te duiden die in dergelijke situatie zal optreden.¹⁴¹ Volgens een aantal auteurs kan ook een procedure in de lastgeving worden voorzien voor de aanstelling van een lasthebber ad hoc.¹⁴²

¹³⁶ J. NOLF, *Kwetsbaren in het nieuwe recht. Bescherming met of zonder rechter. Het nieuwe menu à la carte vanaf 1 september 2014*, Heule, UGA, 2014, 26.

¹³⁷ K. ROTTHIER, “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 2.

¹³⁸ Toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St. Doc 54*, 3303/008, 125.

¹³⁹ Art. 490/2, §1, vierde lid BW.

¹⁴⁰ V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 190.

¹⁴¹ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 173.

¹⁴² C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 47; J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de

Volgens *Bael* is dit niet mogelijk. Artikel 490, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek handelt namelijk over een lastgeving verleend door een wilsbekwame meerderjarige of een ontvoogde minderjarige persoon waarvoor geen enkele beschermingsmaatregel werd getroffen. Bijgevolg kan voor de lastgever enkel opgetreden worden door een persoon aan wie de lastgever zelf een volmacht heeft gegeven. Dit betekent dat de aangeduide lasthebber niet kan bepalen wie zijn opvolger wordt en dat een indeplaatsstelling niet mogelijk is. De volmachtgever heeft echter een welbepaalde persoon aangeduid omwille van de vertrouwensband met die persoon. Wanneer in het algemeen een akte volmacht niets vermeldt over een indeplaatsstelling, dan is dit in principe toegelaten, tenzij de oorspronkelijke lasthebber werd uitgekozen omwille van zijn bijzondere hoedanigheid. Volgens *Bael* wordt, bij een lastgevingsovereenkomst die in het bijzonder tot doel heeft om een buitengerechtelijke bescherming te regelen, de lasthebber gekozen om reden van zijn bijzondere hoedanigheid. Een indeplaatsstelling kan enkel mogelijk zijn wanneer in de lastgevingsovereenkomst een indeplaatsstelling in uitdrukkelijke bewoordingen wordt voorzien. Hierbij dienen de namen van de personen die de plaats van de oorspronkelijke lasthebber kunnen innemen uitdrukkelijk vermeld te worden. Dit komt op hetzelfde neer als de aanstelling van een of meer lasthebbers ad hoc, met dien verstande dat de volmachtgever die zal optreden in de plaats gesteld zal moeten worden door de oorspronkelijke volmachtgever.¹⁴³ Men zou volgens mij echter ook kunnen argumenteren dat een indeplaatsstelling wel mogelijk moet kunnen zijn. Volgens artikel 1994 van het Burgerlijk Wetboek kan de lasthebber in principe iemand in de plaats stellen, maar blijft hij zelf aansprakelijk ten opzichte van de lastgever. Mijns inziens kan een indeplaatsstelling in het kader van een buitengerechtelijke bescherming best afgeraden worden, aangezien de lastgevingsovereenkomst een persoonsgebonden karakter heeft, maar moet het in bepaalde omstandigheden toch mogelijk zijn. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de lasthebber voor een zeer korte periode de opdracht niet zelf kan uitvoeren maar deze opdracht toch tijdelijk wenst te verzekeren. Aangezien de lasthebber aansprakelijk blijft voor de handelingen die de in de plaats gestelde persoon stelt, zal de lasthebber zorgvuldig een persoon kiezen die hij vertrouwt. Aangezien de kans op een belangenconflict reëel is, zou ik de lastgever echter aanraden om een lasthebber ad hoc in de zorgvolmacht aan te duiden. Op deze manier bestaat

zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 173.

¹⁴³ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 229.

er geen discussie omtrent de geldigheid van de door deze laatste persoon gestelde rechtshandelingen.

50. Voorbeeld van een clause omtrent de aanduiding van een lasthebber ad hoc:

OFWEL (als er één lasthebber is): 1. In geval van tegenstrijdigheid van belangen tussen enerzijds de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., hoger aangeduid als lasthebber, en anderzijds de lastgever, stelt de lastgever als lasthebber ad hoc aan, om de rechtshandeling te stellen, de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., met de bevoegdheid om alleen op te treden. 2. Ingeval er ook nog eens een tegenstrijdigheid van belangen zou bestaan met de hiervoor aangeduide lasthebber ad hoc, stelt de lastgever als opvolgend lasthebber ad hoc aan, om de rechtshandeling te stellen, de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., met de bevoegdheid om alleen op te treden. Voor het overige gelden de bepalingen van deze overeenkomst wat het stellen van de rechtshandeling betreft. EVENTUEEL (tussenkoms van de lasthebbers ad hoc): De vermelde lasthebbers ad hoc de heer/mevrouw ... en de heer/mevrouw ... komen in deze akte tussen en verklaren deze opdracht te aanvaarden en te zullen uitvoeren op de wijze zoals in deze akte is bepaald.

OFWEL (als er meerdere lasthebbers zijn): 1. In geval van tegenstrijdigheid van belangen tussen enerzijds de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., hoger aangeduid als lasthebber, en anderzijds de lastgever, zal de andere lasthebber de rechtshandeling kunnen stellen, met de bevoegdheid om alleen op te treden. 2. In geval van tegenstrijdigheid van belangen tussen enerzijds de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., en de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., beide hoger aangeduid als lasthebber, en anderzijds de lastgever, stelt de lastgever als lasthebber ad hoc aan, om de rechtshandeling te stellen, de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., met de bevoegdheid om alleen op te treden. 3. Ingeval er ook nog eens een tegenstrijdigheid van belangen zou bestaan met de hiervoor aangeduide lasthebber ad hoc, stelt de lastgever als opvolgend lasthebber ad hoc aan, om de rechtshandeling te stellen, de heer/mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ..., met de bevoegdheid om alleen op te treden. Voor het overige gelden de bepalingen van deze overeenkomst wat het stellen van de rechtshandeling betreft. EVENTUEEL (tussenkoms van de lasthebbers ad hoc): De vermelde lasthebbers ad hoc de heer/mevrouw ... en de heer/mevrouw ... komen in deze akte tussen en

verklaren deze opdracht te aanvaarden en te zullen uitvoeren op de wijze zoals in deze akte is bepaald.”¹⁴⁴

4.3.6. Vertrouwenspersoon

51. Net zoals bij de rechterlijke bescherming kan ook in het kader van de conventionele lastgeving een persoon aangewezen worden die als vertrouwenspersoon zal optreden.¹⁴⁵ De vertrouwenspersoon dient de ideale verbindingspersoon te zijn tussen de lastgever, de lasthebber en de vrederechter.¹⁴⁶ Hij kan als bemiddelaar aangesteld worden bij moeilijkheden tussen familieleden of tussen deze laatsten en de beschermde persoon.¹⁴⁷ Daarnaast kan bijvoorbeeld worden overeengekomen dat de lasthebber voor bepaalde rechtshandelingen alleen kan optreden mits voorafgaandelijk akkoord van de vertrouwenspersoon.¹⁴⁸ Van hem wordt verwacht dat hij de beschermde persoon ondersteunt bij het uitdrukken van zijn wil en verwoordt hoe de beschermde persoon de dingen beleeft en hoe hij zijn leven vorm wil geven. Ten slotte heeft de vertrouwenspersoon een toezichthoudende functie op de uitvoering van de lastgeving en moet hij zich tot de vrederechter wenden indien hij vaststelt dat de lasthebber tekortschiet bij de uitvoering van zijn taak.¹⁴⁹ Indien de lastgever ervoor kiest een vertrouwenspersoon aan te duiden, moeten zijn bevoegdheden duidelijk worden uitgeschreven in de akte. Het is nuttig, maar niet noodzakelijk dat de vertrouwenspersoon in de lastgevingsovereenkomst tussenkomt om zijn aanstelling uitdrukkelijk te aanvaarden.¹⁵⁰ Zo kunnen discussies omtrent de aanvaarding van de opdracht vermeden worden.¹⁵¹

52. De mogelijkheid tot het aanstellen van een vertrouwenspersoon wordt afgeleid uit artikel 490/2, §1, derde lid van het Burgerlijk Wetboek. Ook dit artikel werd recent gewijzigd. Voor de wetwijziging stond in deze bepaling dat de lasthebber de lastgever op de hoogte moet

¹⁴⁴ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat 28*, Brugge, die Keure, 2016, (177) 276-277.

¹⁴⁵ C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 43-44.

¹⁴⁶ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 173.

¹⁴⁷ K. ROTTHIER, *Bewind over meerderjarige onbekwamen. Handleiding voor de familiebewindvoerder*, Brugge, die Keure, 2014, 35.

¹⁴⁸ C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 43-44.

¹⁴⁹ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 173.

¹⁵⁰ C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 43-44.

¹⁵¹ Zie supra titel 4.3.1., randnr. 42.

brenge van de handelingen die hij verricht “alsook, in voorkomend geval, de in de lastgevingsovereenkomst aangewezen derden”.¹⁵² In het nieuwe artikel staat dat de lasthebber bij de uitvoering van zijn opdracht op regelmatige tijdstippen en ten minste eenmaal per jaar overleg pleegt met de lastgever “en, in voorkomend geval, de door de lastgever aangewezen personen”.¹⁵³ De wetgever heeft er niet voor gekozen om het begrip vertrouwenspersoon uitdrukkelijk in het wettelijk kader te introduceren. Dit is jammer, aangezien het vertrouwen in dit concept hierdoor versterkt zou kunnen worden. Vandaag de dag staan heel wat vrederechters wantrouwen, zo niet afkerig, tegenover het concept van de vertrouwenspersoon.¹⁵⁴

53. Aangezien er geen verplichte rechterlijke controle op de buitengerechtelijke bescherming bestaat¹⁵⁵, raad ik elke lastgever aan om een vertrouwenspersoon aan te duiden omwille van zijn toezichhoudende functie. Deze vertrouwenspersoon moet periodiek toezicht uitoefenen op de verrichtingen van de lasthebber en periodiek een staat opmaken van het vermogen van de lastgever.¹⁵⁶ De vertrouwenspersoon kan zich tot de vrederechter wenden wanneer hij van oordeel is dat de lasthebber tekortschiet in het uitoefenen van zijn opdracht. Daarnaast raad ik de lastgever aan om in zijn zorgvolmacht te bepalen dat de lasthebber een machtiging aan de vertrouwenspersoon moet vragen voor gewichtige rechtshandelingen, zoals bijvoorbeeld beleggingen boven een bepaald bedrag, verkopen van onroerende goederen, wederbelegging van koopsommen en giften.¹⁵⁷ Wanneer er geen vertrouwenspersoon wordt aangeduid, is het risico op misbruik in hoofde van de lasthebber groot. De lasthebber kan in dat geval vrij zonder enige controle rechtshandelingen in naam en voor rekening van de lastgever stellen.

54. Een clause waarin een vertrouwenspersoon wordt aangeduid, kan er als volgt uitzien:

“De lastgever de heer/mevrouw ... voornoemd, verklaart als zijn/haar vertrouwenspersoon aan te stellen: De heer/Mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ... Met macht afzonderlijk en alleen op te treden. Voor het geval de heer/mevrouw ... deze taak van vertrouwenspersoon niet aanvaardt, niet kan aanvaarden, overlijdt of zijn/haar taak niet

¹⁵² artikel 490/2, §1, derde lid BW (oud).

¹⁵³ artikel 490/2, §1, derde lid BW (nieuw).

¹⁵⁴ J. NOLF, “Versie vier van wet op bescherming onbekwamen: eerbaar compromis”, *Juristenkrant* 2018, afl. 376, 11.

¹⁵⁵ Zie infra titel 6.2., randnr. 61-63.

¹⁵⁶ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake bekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, (255) 274.

¹⁵⁷ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake bekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, (255) 273.

verder kan behartigen of beëindigt, verklaart de lastgever de heer/mevrouw ... voornoemd, als zijn/haar opvolgend vertrouwenspersoon aan te stellen: De heer/Mevrouw ..., geboren te ... op ... (rijksregisternummer ...), wonende te ... Met macht afzonderlijk en alleen op te treden.

Opdracht en bevoegdheid van de vertrouwenspersoon

1. De vertrouwenspersoon treedt op als bemiddelaar tussen de lasthebber en de lastgever, ondersteunt de lastgever, onderhoudt nauwe contacten met de lastgever, vertolkt de mening van de lastgever en drukt de wensen uit van de lastgever wanneer de lastgever daar zelf niet meer toe in staat is, en ondersteunt de lastgever bij het uiten van zijn mening wanneer deze niet meer in staat is om zijn mening zelfstandig te uiten.

2. De vertrouwenspersoon pleegt op geregelde tijdstippen overleg met de lasthebber, telkens de vertrouwenspersoon dit nodig acht en minstens tweemaal per jaar.

3. De vertrouwenspersoon oefent toezicht uit op de goede werking van de buitengerechtelijke bescherming. (...).

4. Van zodra de lastgever wilsongeschikt is of zich in een toestand bevindt die toelaat om een bewindvoerder aan te stellen, zal de lasthebber ieder jaar in de loop van de maand januari/februari aan de vertrouwenspersoon een schriftelijk verslag uitbrengen, waarin de lasthebber rekening en verantwoording aflegt aan de vertrouwenspersoon (...).”

5. De lasthebber zal de toestemming van de vertrouwenspersoon moeten bekomen om de hierna volgende rechtshandelingen te stellen: (...).”¹⁵⁸

4.4. Beginselen

55. De wet laat uitdrukkelijk toe dat de lastgever in de lastgevingsovereenkomst beginselen opneemt, die de lasthebber moet respecteren bij de uitoefening van zijn opdracht.¹⁵⁹ Zo kan de beschermde persoon bijvoorbeeld de wens uitdrukken om bij wijze van successieplanning bepaalde goederen te schenken met behoud van gelijkheid tussen de kinderen, de volgorde

¹⁵⁸ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 282-283.

¹⁵⁹ Art. 490, derde lid BW; V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 190.

aangeven die gerespecteerd moet worden bij verkoop van de onroerende goederen, de lasthebber verplichten om periodieke beheerrekeningen voor te leggen aan de vertrouwenspersoon of aan hem voorafgaand advies of toestemming te vragen bij bepaalde gewichtige rechtshandelingen.¹⁶⁰ Daarnaast kan hij de verplichting opleggen om bij de verkoop van een onroerend goed telkens een beëdigd schatter in te schakelen om een billijke verkoopprijs vast te stellen.¹⁶¹ Aangezien de zorgvolmacht vanaf nu ook betrekking kan hebben op persoonsrechtelijke handelingen kunnen bijvoorbeeld beginselen omtrent tot de rechten van de patiënt nuttig zijn. Zo kan de lastgever bevoegdheid aan de lasthebber verlenen om ingeval van ziekte of letselongeval, alle maatregelen te nemen teneinde de lastgever de zorgen te bieden die de lasthebber noodzakelijk acht. Daarnaast kan bijvoorbeeld de bevoegdheid verleend worden om de woonplaats of de verblijfplaats van de lastgever te betreden en er alle noodzakelijke of gepaste beveiligingsmaatregelen te nemen.¹⁶² Het is echter aangeraden om gebruik te maken van twee documenten. Namelijk een beperkte volmacht, bestemd voor extern gebruik, en een uitgebreidere achterliggende onderhandse lastgevingsovereenkomst, bestemd voor intern gebruik tussen de lastgever en de lasthebber, waarin deze beginselen worden uitgeschreven.¹⁶³ Zo wordt de praktische aanwending van de zorgvolmacht niet in het gedrang gebracht en hoeft de lasthebber zich geen zorgen te maken omtrent de correcte naleving van de beginselen. Daarnaast wordt door gebruik te maken van twee documenten de discretie gediend. Zaken die derden niet aanbelangen worden namelijk niet bekendgemaakt.¹⁶⁴ De lastgever (of zijn erfgenamen) kan de lasthebber afrekenen op de naleving van de bedingen in de onderhandse lastgeving. Het is echter aangeraden om in dit geval in de lastgevingsovereenkomst uitdrukkelijk te bepalen dat deze bepalingen niet tegenwerpelijk zijn aan derden en dat zelfs wanneer zij hiervan kennis hebben, de inhoud hiervan niet door hen moet worden geëerbiedigd. Het niet respecteren van deze bepalingen door derden kan nooit leiden tot de ongeldigheid van de rechtshandeling, noch tot enige aansprakelijkheid van de notaris die de notariële akte opstelt.¹⁶⁵

¹⁶⁰ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 179.

¹⁶¹ W. DE VOGELAERE, “Conventionele lastgeving: organiseer zelf uw onbekwaamheid”, *Notariaat* 2013, 8.

¹⁶² FEDNOT, “Buitengerechtelijke bescherming zorgvolmacht. Persoonsrechtelijke handelingen en rechten van de patiënt - Voorbeeldclausule”, *e-notariaat*, 25 februari 2019, 1.

¹⁶³ C. CASTELEN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 40.

¹⁶⁴ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 179.

¹⁶⁵ J. BAEL, “Enkele rechtshandelingen uit het familiaal vermogensrecht onder de nieuwe wetgeving inzake het bewind” in *Het erfrecht in al zijn aspecten: VLN Congres 2015*, Mechelen, Kluwer, 2015, (51) 94.

56. Op basis van artikel 490/2, §1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek moet de lasthebber de beginselen slechts voor zover mogelijk in acht nemen bij het uitvoeren van zijn opdracht. Dit betekent dat hij steeds het belang van de beschermde persoon in acht moet nemen.¹⁶⁶ Indien de lasthebber deze beginselen niet naleeft terwijl dit wel mogelijk zou zijn, dan zal de lastgever verbonden zijn ten aanzien van derden te goeder trouw. De lastgever zal enkel een schadevergoeding kunnen vorderen van de lasthebber voor contractbreuk op basis van het gemene recht.¹⁶⁷

57. Zolang de lastgever nog wilsbekwaam is, kan hij de beginselen die zijn opgenomen in de overeenkomst en die de lasthebber bij de uitoefening van zijn opdracht moet respecteren, nog wijzigen.¹⁶⁸ Dit dient echter wel schriftelijk te gebeuren en ter kennis gebracht worden van de griffier of de notaris met het oog op de registratie in het centraal register.¹⁶⁹ Indien de lastgever intussen wilsbekwaam is geworden, dan wordt aangenomen dat de vrederechter, naar analogie van de regeling inzake het bewind, de lasthebber kan ontslaan om welbepaalde beginselen in acht te nemen ingeval de omstandigheden ondertussen dermate gewijzigd zijn dat er ernstige twijfels rijzen omtrent de bedoeling van de beschermde persoon om deze beginselen in deze gewijzigde situatie nog in acht te nemen.¹⁷⁰

5. Handelingsbekwaamheid lastgever

58. De buitengerechtelijke bescherming doet geen afbreuk aan de juridische handelingsbekwaamheid van de lastgever. De beschermde persoon is in beginsel nog steeds juridisch bekwaam om zelf rechtshandelingen te stellen.¹⁷¹ Het enkele feit dat de lastgever een rechtshandeling heeft gesteld die binnen het bereik van de volmacht valt, volstaat aldus niet om

¹⁶⁶ V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 191.

¹⁶⁷ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 173.

¹⁶⁸ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 157.

¹⁶⁹ F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen”, deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 569.

¹⁷⁰ Art. 499/1, §3 BW; J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 180.

¹⁷¹ Cass. (1e k.) 18 oktober 2018, AR C.17.0297.F, *RABG* 2018, afl. 18, 1635; E. CALLENS, “Aanwending van de zorgvolmacht in de context van (patrimonium)vennootschappen: meer zorgen dan macht”, *TEP* 2018, afl. 2, (224) 232.

deze handeling aan te vechten.¹⁷² Er moet natuurlijk wel voldaan zijn aan de algemene geldigheidsvoorwaarden vereist om een rechtshandeling te kunnen stellen.¹⁷³ Deze bescherming is dus zeker geschikt wanneer de lastgever ingevolge zijn toestand van wilsdeficiëntie niet meer handelt. De buitengerechtelijke bescherming is echter niet adequaat wanneer de mentale problematiek in hoofde van de lastgever van die aard is dat hij totaal onoordeelkundig handelt.¹⁷⁴ Zo blijft een lastgever-verkwister, ondanks de lastgeving, bekwaam zodat hij te allen tijde de gegeven volmacht kan herroepen of, ondanks de gegeven volmacht zijn ongepast gedrag kan verderzetten of, het slachtoffer kan blijven van uitbuiting. Daarnaast is het twijfelachtig dat personen met een dwangmatig bestedingsgedrag geneigd zullen zijn hetzij hun problemen te onderkennen, hetzij daaraan te willen remediëren door middel van een buitengerechtelijke beschermingsmaatregel. In het geval van verkwisting zal zich dan ook veeleer een gerechtelijke bescherming via het systeem van bijstand opdringen.¹⁷⁵ De beschermde persoon zal in dit geval extra beschermd zijn door de handelingsonbekwaamheid en de bijbehorende nietigheidsregeling die hier geldt.¹⁷⁶

59. Het feit dat de volmachtgever handelingsbekwaam blijft, verdient mijns inziens bijzondere aandacht. De buitengerechtelijke bescherming is slechts een geschikte regeling indien de lastgever niet meer handelt wanneer hij wilsongeschikt geworden is of wanneer hij oordeelkundig handelt. Dit betekent dat de zorgvolmacht vaak niet de nodige bescherming zal bieden. In geval van verkwisting is dit duidelijk, maar ook in andere situaties is dit denkbaar. Zo is het bijvoorbeeld ook mogelijk dat een dement persoon totaal onoordeelkundig handelt. Het is essentieel dat een persoon die aan dementie lijdt de mogelijkheid krijgt om zelf beslissingen te nemen zolang hij dit nog kan.¹⁷⁷ De buitengerechtelijke bescherming lijkt echter een ideale oplossing voor het geval de lastgever wilsonbekwaam wordt. De nog wilsbekwame lastgever kan in een zorgvolmacht zijn wens uitdrukken omtrent de behartiging van zijn persoonsgebonden en vermogensrechtelijke belangen voor het geval hij dit zelf niet meer kan.

¹⁷² A. VAN DEN BROECK, “De buitengerechtelijke vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen in rechtsvergelijkend perspectief”, *TEP* 2014, afl. 1, (74) 91.

¹⁷³ V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 188.

¹⁷⁴ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 27.

¹⁷⁵ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 167.

¹⁷⁶ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 27.

¹⁷⁷ C. LEMMENS, “Medische beslissingen van een demente patiënt aan het einde van zijn leven en het juridisch statuut van advance care planning en voorafgaande wilsverklaringen”, *T.Gez.* 2010-11, afl. 1, (4) 5.

Indien de demente lastgever persoonlijk geen rechtshandelingen stelt, rijst er geen enkel probleem. Het is echter ook denkbaar dat deze persoon rechtshandelingen stelt waarvan hij de gevolgen niet kan inschatten. In dit geval zal het echter niet evident zijn om deze rechtshandelingen nietig te verklaren.¹⁷⁸ Het sociaal netwerk van de lastgever moet om deze reden zeer aandachtig omgaan met de toepassing van de buitengerechtelijke bescherming. Vanaf het ogenblik dat zij vaststellen dat een buitengerechtelijke bescherming niet volstaat omdat de lastgever onoordeelkundig handelt, is het belangrijk dat deze buitengerechtelijke beschermingsmaatregel aangevuld of vervangen wordt door een rechterlijke beschermingsmaatregel.

6. Verplichte en mogelijke controle en tussenkomst van de vrederechter

6.1. Verplichte rechterlijke bescherming

60. In een aantal gevallen moet er beroep gedaan worden op de vrederechter. Dit is ten eerste het geval bij een belangenconflict tussen de lastgever en de lasthebber. De vrederechter moet in deze situatie op verzoek van de lasthebber, enige belanghebbende of zelfs ambtshalve een lasthebber ad hoc aanstellen.¹⁷⁹ Daarnaast moet de vrederechter tussenkomen indien geschillen tussen verschillende lasthebbers niet kunnen worden opgelost. De vrederechter zal dan een beslissing nemen in het belang van de lastgever.¹⁸⁰ Voortaan kunnen de geschillen slechts door de vrederechter worden beslecht, nadat hij getracht heeft het standpunt van de partijen dichter bij elkaar te brengen.¹⁸¹ Dit lijkt mij een goede zaak, aangezien een poging tot verzoening in het belang van de lastgever is. Voor de verdere uitoefening van de lastgevingsovereenkomst is het belangrijk dat de lasthebbers een goede verstandhouding hebben met elkaar. Indien hun conflict beslecht wordt door de vrederechter, kan dit de relatie tussen de lasthebbers onderling verzuren.

¹⁷⁸ Zie infra titel 8., randnr. 70.

¹⁷⁹ Art. 490/2, §1, vierde lid BW; F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 202.

¹⁸⁰ Art. 490/2, §1, zesde lid BW (oud); N. GALLUS en T. VANHALTEREN, *Le nouveau régime de protection des personnes majeures. Analyse de la loi du 17 mars 2013*, Brussel, Larcier, 2014, 82; S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, (60) 69.

¹⁸¹ Art. 490/2, §1, zesde lid BW; K. ROTTHIER, “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 2.

6.2. Mogelijke rechterlijke bescherming

61. Naast de voormelde verplichte tussenkomst kan de vrederechter zowel bij de aanvang van, als tijdens de buitengerechterlijke bescherming tussenkomen. Hij kan dit op verzoek van de lastgever, de lasthebber, elke belanghebbende, de procureur des Konings en ook ambtshalve.¹⁸²

Op de eerste plaats kan de vrederechter bepalen of en in welke mate de lastgeving uitgevoerd moet worden. Indien hij vaststelt dat aan de toepassingsvoorwaarden is voldaan, dat de buitengerechterlijke bescherming is aangevangen, dat de lasthebber zijn opdracht aanvaardt en dat de lastgeving in het belang is van de lastgever, dan kan hij de uitvoering van de lastgeving bevelen.¹⁸³ De vrederechter kan daarentegen ook beslissen om de lastgeving geheel of gedeeltelijk te vervangen door, of aan te vullen met, een rechterlijke beschermingsmaatregel.¹⁸⁴ Dit laatste kan ook ingeval tijdens de uitvoering van de lastgeving de belangen van de beschermde persoon in gevaar komen door de manier waarop de lasthebber zijn opdracht uitvoert, of die belangen beter zouden zijn gediend door een rechterlijke beschermingsmaatregel.¹⁸⁵

62. Op de tweede plaats kan de vrederechter steeds voorwaarden en nadere regels bepalen tot uitvoering van de lastgeving.¹⁸⁶ Zo kan hij vormvereisten uit de rechterlijke bescherming van toepassing verklaren op de uitvoering van de lastgeving, zoals bijvoorbeeld een voorafgaande rechterlijke machtiging.¹⁸⁷ Op de niet-naleving van de vormvereisten gelden de sancties vanuit de rechterlijke bescherming, in het bijzonder de nietigheid wegens niet-naleving ervan.¹⁸⁸

63. Aangezien hier slechts sprake is van een mogelijke rechterlijke controle, kan de buitengerechterlijke bescherming plaatsvinden zonder enige inmenging en opvolging van de rechterlijke macht. Dit gebrek aan rechterlijke controle kan ook als een nadeel werken.

¹⁸² F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 202.

¹⁸³ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 203.

¹⁸⁴ Art. 490/1, §2 BW; A. VAN DEN BROECK, "De buitengerechterlijke vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen in rechtsvergelijkend perspectief", *TEP* 2014, afl. 1, (74) 90.

¹⁸⁵ Art. 490/2, §2 BW; V. VANDERHULST, "De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht", *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 193.

¹⁸⁶ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 203.

¹⁸⁷ Art. 490/2, §2 BW; E. DE NOLF en E. EVERTS, "De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?", *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 158.

¹⁸⁸ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 203.

Misbruik zal minder snel of soms zelfs niet opgespoord kunnen worden.¹⁸⁹ Dat aan de lasthebber de verplichting opgelegd wordt om met de lastgever te overleggen, is slechts een doekje voor het bloeden. De uitbreiding van het toepassingsgebied naar persoonsrechtelijke aangelegenheden zal het risico van misbruik nog vergroten.¹⁹⁰ Dit is zeker een nadeel van de buitengerechtelijke bescherming. Er bestaat echter geen waarborg dat de bescherming effectief wordt uitgevoerd. Indien de lastgever bijvoorbeeld niet veel vrienden en familie heeft die zich vragen kunnen stellen bij de uitvoering van de lastgeving en wanneer de lastgever geen vertrouwenspersoon aangesteld heeft, is het risico op een wanuitvoering van de lastgeving groot. De vrederechter zal vaak niet op de hoogte zijn van dergelijke wanuitvoeringen en zal dit zonder aanleiding ook niet snel ambtshalve onderzoeken. De lasthebber kan in deze situatie zonder problemen het vermogen in zijn voordeel beheren en misbruik maken van de wilsonbekwaamheid van de lastgever. Aangezien het hier om een buitengerechtelijke bescherming gaat, ben ik geen voorstander van een verplichte rechterlijke controle. Ik zou de lastgever, zoals ik reeds heb besproken¹⁹¹, echter aanraden een vertrouwenspersoon aan te duiden.

7. Einde van de buitengerechtelijke bescherming

7.1. Onderscheid beëindiging van de lastgeving en beëindiging van de buitengerechtelijke bescherming

64. Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de beëindiging van de lastgeving en de beëindiging van de buitengerechtelijke bescherming. Het ontslag van de lasthebber heeft bijvoorbeeld niet noodzakelijk de beëindiging van de buitengerechtelijke bescherming tot gevolg. Wanneer in de lastgeving de opvolging geregeld werd, dan komt de aangeduide lasthebber-opvolger gewoon in de plaats. Daarnaast is het ook mogelijk dat de lastgeving voorziet dat de volmacht blijft doorlopen wanneer de lastgever zich niet meer in een toestand bevindt die een buitengerechtelijke bescherming rechtvaardigt.¹⁹²

¹⁸⁹ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 4.

¹⁹⁰ Toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St.* Doc 54, 3303/008, 125.

¹⁹¹ Zie supra titel 4.3.6., randnr. 53.

¹⁹² J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 186.

7.2. Ingeval niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden uit artikel 488/1 of 488/2 BW

65. Krachtens artikel 490/2, §3 van het Burgerlijk Wetboek bestaan er vier beëindigingsgronden. De buitengerechtelijke bescherming eindigt ten eerste wanneer niet meer voldaan wordt aan de voorwaarden uit artikel 488/1 of 488/2 BW.¹⁹³ De beschermingsmaatregel eindigt met andere woorden wanneer de lastgever weer in staat is om zelf zijn belangen naar behoren waar te nemen zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel, evenals wanneer de lastgever ophoudt verkwister te zijn.¹⁹⁴ De lastgeving zelf neemt hierdoor geen einde. De zorgvolmacht kan opnieuw aangewend worden wanneer de lastgever opnieuw komt te verkeren in een toestand van wilsonbekwaamheid.¹⁹⁵ Werd een voortdurende lastgeving gesloten, behoudt deze uiteraard ook gewoon haar uitwerking.¹⁹⁶

7.3. De registratie van de beëindiging overeenkomstig artikel 490, vijfde lid van het Burgerlijk Wetboek

66. Daarnaast eindigt de bescherming ook door de registratie van de beëindiging van de lastgeving conform artikel 490, vijfde lid BW.¹⁹⁷ Het gaat hier om de beëindiging van de lastgeving door de lasthebber of de herroeping van de lastgeving door de lastgever. De lasthebber of de lastgever moeten hun beslissing meedelen aan de griffier van het vredegerecht van de verblijfplaats van de lastgever, of aan de notaris.¹⁹⁸ De kennisgeving van de beëindiging moet schriftelijk gebeuren, maar zonder opgave van de redenen. De griffier of de notaris brengt de griffier of de notaris door wiens tussenkomst de overeenkomst werd geregistreerd op de hoogte van deze kennisgeving. Zo kan deze laatste de wijziging op de oorspronkelijke akte of op het afschrift vermelden. De griffier of de notaris die in kennis werd gesteld van de beëindiging van de lastgeving, staat in voor de melding aan het CRL overeenkomstig artikel 490, vierde lid BW.¹⁹⁹ Op de lasthebber rust daarnaast de verplichting om deze informatie mee

¹⁹³ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 203.

¹⁹⁴ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 237.

¹⁹⁵ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 188.

¹⁹⁶ F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen”, deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 571.

¹⁹⁷ Art. 490/2, §3, 2° en 3° BW.

¹⁹⁸ K. ROTTHIER, “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 2.

¹⁹⁹ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 188.

te delen aan de vrederechter. Dit laat de vrederechter toe om eventueel gerechtelijke beschermingsmaatregelen te treffen.²⁰⁰ Deze beëindigingsgrond moet echter genuanceerd worden. De beëindiging van de buitengerechtelijke bescherming is niet logisch wanneer er in de lastgevingsovereenkomst een opvolger voor de lasthebber werd aangeduid die de opdracht wil verderzetten. In dit geval is er geen reden om aan te nemen dat er geen buitengerechtelijke bescherming meer zou zijn.²⁰¹

67. Artikel 490/2, §3, 2° en 3° werden echter door de wet van 21 december 2018²⁰² gewijzigd. Voorheen nam de buitengerechtelijke bescherming een einde door de kennisgeving van de opzegging van de lastgeving door de lasthebber of van de herroeping van de lastgeving door de lastgever, overeenkomstig artikel 490, vijfde lid BW.²⁰³ Ook artikel 490, vijfde lid BW werd gewijzigd. Krachtens het oude artikel ‘konden’ de lastgever of de lasthebber hun beslissing op ieder ogenblik schriftelijk ter kennis brengen aan de griffie of de notaris. Hierdoor was het onduidelijk of de beëindiging slechts uitwerking kon hebben mits er een kennisgeving had plaatsgevonden.²⁰⁴ Deze wetwijziging heeft voor meer duidelijkheid gezorgd. De beëindiging wordt nu duidelijk geregistreerd in het centrale register waardoor er geen betwisting bestaat over het feit of de buitengerechtelijke beschermingsmaatregel al dan niet een einde heeft genomen. Een andere wijziging betreft de kennisgeving van de beëindiging zonder opgave van redenen. Voorheen diende deze schriftelijke kennisgeving echter wel gepaard te gaan met een opgave van de redenen. Dit was opmerkelijk, aangezien er niet verantwoord werd waarom de redenen voor de beëindiging zouden moeten worden opgegeven.²⁰⁵ Het nieuwe artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek is van toepassing op alle lastgevingen verleend na 1 maart 2019.²⁰⁶

²⁰⁰ K. ROTTHIER, “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 2.

²⁰¹ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 39.

²⁰² Wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS* 31 december 2018.

²⁰³ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 160.

²⁰⁴ F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen”, deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 569.

²⁰⁵ F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen”, deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 569.

²⁰⁶ Art. 98 van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS* 31 december 2018; K. ROTTHIER, “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 2.

7.4. Het overlijden van de lastgever of van de lasthebber of door diens plaatsing onder een rechterlijke beschermingsmaatregel, overeenkomstig artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek

68. Vervolgens komt er een einde aan de bescherming door het overlijden van de lastgever of van de lasthebber of door diens plaatsing onder een rechterlijke beschermingsmaatregel, overeenkomstig artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek.²⁰⁷ Ook dit moet genuanceerd worden. Er bestaat geen discussie over het feit dat de buitengerechterlijke bescherming eindigt wanneer de lastgever overlijdt.²⁰⁸ Maar de bescherming eindigt niet noodzakelijk wanneer de lasthebber overlijdt. Net zoals bij de opzegging door de lasthebber, zal de buitengerechterlijke bescherming niet eindigen wegens het overlijden van de lasthebber, indien de lastgever een opvolger heeft voorzien.²⁰⁹ Volgens artikel 490/2, §3, 4° van het Burgerlijk Wetboek eindigt de bescherming daarnaast ook wanneer de lastgever onder een rechterlijke beschermingsmaatregel wordt geplaatst. Dit is opmerkelijk, aangezien de wetgever elders bepaalt dat de buitengerechterlijke bescherming ook slechts gedeeltelijk beëindigd kan worden.²¹⁰ De beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit leiden er namelijk toe dat het mogelijk is dat een buitengerechterlijke en een gerechtelijke bescherming worden gecombineerd.²¹¹ Ten slotte eindigt de buitengerechterlijke bescherming volgens deze bepaling indien de lasthebber onder een gerechtelijke beschermingsmaatregel wordt geplaatst. Ook hier geldt het principe dat de bescherming niet eindigt wanneer in een opvolgingsregeling werd voorzien.²¹²

7.5. Beslissing van de vrederechter

69. Ten slotte eindigt de bescherming door een beslissing van de vrederechter overeenkomstig artikel 490/2, § 2 of artikel 490/1, § 2, derde lid van het Burgerlijk Wetboek.²¹³ De buitengerechterlijke bescherming eindigt hier echter alleen in de mate dat de vrederechter de

²⁰⁷ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 203.

²⁰⁸ A. WYLLEMAN, "Buitengerechterlijke bescherming" in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 39.

²⁰⁹ F. SWENNEN, "De meerderjarige beschermde personen", deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 572; C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 57.

²¹⁰ Art. 490/1, §2, derde lid BW.

²¹¹ Zie supra titel 2.2., randnr. 8.

²¹² F. SWENNEN, "De meerderjarige beschermde personen", deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, (563) 572; C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 57.

²¹³ Zie supra titel 6.2., randnr. 61.

lastgevingsovereenkomst buiten werking heeft gesteld en vervangen heeft door een gerechtelijke beschermingsmaatregel.²¹⁴ Een combinatie van buitengerechtelijke en gerechtelijke bescherming is namelijk mogelijk.²¹⁵

8. Sanctieregeling

70. Wanneer de lastgever zelf een rechtshandeling stelt op een ogenblik dat hij niet meer wilsbekwaam is, dan kan deze rechtshandeling eventueel overeenkomstig het gemeen recht nietig verklaard worden, namelijk op grond van wilsgebreken of afwezigheid van een wil.²¹⁶ Het valt te betreuren dat er geen soepele nietigverklaring mogelijk is.²¹⁷ Een nietigheid wegens benadeling²¹⁸ of een vermindering²¹⁹ zouden hier mijns inziens mogelijk moeten zijn. Dit werd ook in een toelichting bij het wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen voorgesteld.²²⁰

71. Een volmacht verleend voor 1 september 2014 kon volgens de meerderheidsopvatting nog gebruikt worden wanneer de lastgever feitelijk onbekwaam was geworden. Deze volmachten eindigen ook nu, na de wijziging van artikel 2003 van het Burgerlijk Wetboek, wanneer de lastgever komt te verkeren in een toestand als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek, niet van rechtswege. Deze volmachten kunnen echter nooit aangewend worden als buitengerechtelijke beschermingsmaatregel.²²¹

72. Voor de inwerkingtreding van de wet van 21 december 2018, voorzag artikel 490/1, §3, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek in een sanctie van nietigheid bij benadeling. Volgens deze bepaling konden de rechtshandelingen die een lasthebber verrichtte op grond van een volmacht verleend vanaf 1 september 2014, die niet voldeed aan de wettelijke vereisten om als

²¹⁴ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 189.

²¹⁵ T. WUYTS, “Opent de nieuwe wet over het bewind nieuwe mogelijkheden inzake familiaal vermogensbeheer?” in C. DECLERCK en W. PINTENS (eds.), *Patrimonium* 2014, die Keure, 2014, (263) 276.

²¹⁶ I. BOONE en C. DECLERCK, *Actualia Familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure, 2015, 101.

²¹⁷ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 196.

²¹⁸ Art. 1304 ev. BW

²¹⁹ Art. 484 BW

²²⁰ Toelichting bij het wetsvoorstel (R. Terwingen e.a.) tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, *Parl.St.* Kamer 2011-2012, 53-1009/001, 39.

²²¹ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 191.

zorgvolmacht te kunnen dienen, terwijl hij wist of behoorde te weten dat de lastgever feitelijk wilsdeficiënt geworden was, nietig verklaard worden op grond van benadeling.²²² Artikel 490/1, §3, tweede lid BW is echter opgeheven.²²³ Het is immers zo dat artikel 2003 van het Burgerlijk Wetboek voortaan van rechtswege voorziet in het einde van de lastgevingen bedoeld in artikel 1987 BW of de lastgevingen bedoeld in artikel 489 BW, ingeval de lastgever komt te verkeren in een staat bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 BW en de lastgeving niet voldoet aan de eisen bepaald in de artikelen 490 en 490/1, §1 BW.²²⁴ Er wordt met andere woorden verduidelijkt dat “alle” lastgevingen die niet voldoen aan de eisen om als zorgvolmacht te kunnen dienen, eindigen in geval de lastgever komt te verkeren in een toestand van wilsonbekwaamheid. Dit geldt ook voor bankvolmachten.²²⁵ Vanaf het ogenblik dat een lastgeving beëindigd is, is de lastgever niet meer verbonden door de rechtshandelingen die verricht worden op een ogenblik dat de lasthebber niet meer vertegenwoordigingsbevoegd is. De gevolgen van de beëindiging van de lastgeving kunnen ingeroepen worden, ongeacht of er al dan niet een benadeling is van de lastgever. Er mag echter niet uit het oog verloren worden dat er rekening gehouden moet worden met derden te goeder trouw.²²⁶ De rechtshandelingen, aangegaan door de lasthebber moeten echter wel nagekomen worden ten aanzien van derden te goeder trouw.²²⁷ Artikel 2003 BW voorziet, zoals reeds eerder besproken, echter in een uitzondering op deze beëindiging van rechtswege, voor zover hiervan uitdrukkelijk wordt afgeweken in een contract van discretionair vermogensbeheer, in een hypothecair mandaat of een burgerlijke maatschap.²²⁸ Dit betekent dat wanneer bankiers, vermogensbeheerders of kredietverleners die over een gemeenrechtelijke volmacht beschikken en die geen gebruik maken van deze uitzondering, bijzonder alert moeten zijn en de wilsgeschiktheid van hun lastgever zullen moeten controleren wanneer zij handelen in zijn naam en voor zijn rekening. Bij het intreden van de wilsonbekwaamheid van de lastgever, is de gemeenrechtelijke volmacht namelijk van rechtswege nietig. Ook notarissen zullen hiermee rekening moeten houden

²²² Art. 490/1, §3, tweede lid BW (oud); A. WYLLEMAN, “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, (23) 41.

²²³ Art. 8, 3° van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS* 31 december 2018.

²²⁴ Art. 2003, tweede lid BW; zie supra titel 3.5.3., randnr. 31.

²²⁵ K. ROTTHIER, “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, (1) 2.

²²⁶ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 206.

²²⁷ Art. 2009 BW.

²²⁸ Art. 2003, tweede lid BW; zie supra titel 3.5.3., randnr. 31.

wanneer een van hun medewerkers wordt aangeduid als lasthebber in het kader van bijvoorbeeld een hypothecair mandaat. In de toekomst zullen dergelijke volmachten waarschijnlijk meer en meer onder de vorm van een zorgvolmacht worden verleend.²²⁹ Mijns inziens is het correct dat de wetgever in een uitzondering heeft voorzien op het van rechtswege nietig verklaren van gemeenrechtelijke volmachten. Bankiers, vermogensbeheerders of kredietverleners zullen bijvoorbeeld niet meteen op de hoogte zijn van het feit dat hun lastgever zich plots in een coma bevindt en zullen uit onwetendheid hun opdracht verder uit blijven oefenen. De beëindiging van de lastgeving zou buitenproportionele gevolgen voor derden tot gevolg hebben in verhouding tot het nadeel van de betrokken lastgever.²³⁰

73. Als de volmacht voldoet aan de vereisten om te gelden als een buitengerechtelijke bescherming, dan kan de volmacht verder aangewend worden op het ogenblik dat de lastgever wilsonbekwaam geworden is. Zoals ik reeds eerder vermeld heb, beoordeelt de lasthebber het tijdstip waarop de lastgever verkeert in een toestand als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek.²³¹ Zijn beoordeling is tegenstelbaar aan derden te goeder trouw. Deze laatsten moeten niet nagaan of een lastgever nog wel wilsbekwaam is wanneer zij met een lasthebber handelen. Indien de volmachthebber rechtshandelingen stelt in strijd met de eventueel door de vrederechter opgelegde voorwaarden en nadere regels tot uitvoering van de lastgeving, dan gelden dezelfde sancties als die welke gelden voor een rechterlijke beschermingsmaatregel.²³²

9. Specifieke rechtshandelingen

9.1. De afsluiting of wijziging van huwelijkscontracten of samenlevingscontracten

74. Het is mogelijk om voor de afsluiting of de wijziging van een huwelijkscontract of samenlevingsovereenkomst een volmacht te geven. Deze dient uitdrukkelijk en bijzonder te

²²⁹ J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 192.

²³⁰ K. BOONE en S. BERTE, “Wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie – Wijzigingen inzake de onbekwaamheid”, *e-notariaat*, 2019, 5.

²³¹ Zie supra titel 4.2.2., randnr. 36.

²³² J. VERSTRAETE, “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, (163) 192-193.

zijn.²³³ Het gaat om een daad van beschikking die een uitdrukkelijke volmacht vereist.²³⁴ Er zijn zelfs auteurs die van oordeel zijn dat de volmacht imperatief moet zijn. Dit betekent dat ze alle bepalingen van het huwelijkscontract moet bevatten. De lasthebber wordt dan enkel gemachtigd om dat specifiek huwelijkscontract te sluiten.²³⁵ Deze eis wordt niet door de wet gesteld, maar lijkt gerechtvaardigd, gelet op het grote persoonlijke en patrimoniale belang van het huwelijkscontract.²³⁶ Andere auteurs, zoals *Bael*, zijn het hier niet mee eens. Er bestaat echter geen wettelijke grondslag voor het opnemen van al de bedingen van het huwelijkscontract in de volmacht. Daarnaast laat artikel 1397/1, derde lid van het Burgerlijk Wetboek de bewindvoerder toe om in bijzondere gevallen alleen een huwelijkscontract te tekenen of alleen een wijziging aan te brengen aan het huwelijkscontract. Hierdoor wordt afbreuk gedaan aan het persoonlijk karakter van het huwelijkscontract of de akte wijziging aan het huwelijksvermogensstelsel. Volgens *Bael* volstaat een bijzondere en uitdrukkelijke volmacht tot het sluiten van een huwelijkscontract of tot het aanbrengen van een wijziging aan het huwelijksvermogensstelsel.²³⁷

75. De volmachthebber zal uiteraard slechts mits instemming van de mede-echtgenoot wijzigingen aan het huwelijkscontract kunnen aanbrengen. De volmacht voor de afsluiting of de wijziging moet, net zoals het huwelijkscontract of de overeenkomst betreffende een wettelijke samenwoning, notarieel zijn.²³⁸

76. Aangezien de lasthebber best een reële vertrouwenspersoon van de lastgever kan zijn, wordt de echtgenoot vaak belast met de uitoefening van de lastgevingsovereenkomst. Bij het afsluiten of het wijzigen van een huwelijkscontract kan deze echter niet als volmachthebber optreden, vermits hij dan met zichzelf zou contracteren. Indien de inhoud van de bedingen van het huwelijkscontract of van de akte houdende wijziging van het huwelijkscontract letterlijk in de

²³³ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtigde bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 6.

²³⁴ N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 27.

²³⁵ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtigde bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 6.

²³⁶ N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 27.

²³⁷ J. BAEL, “De buitengerechtigde bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 257.

²³⁸ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 161.

volmacht is opgenomen, is er geen bezwaar om een andere persoon als lasthebber aan te duiden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de al dan niet gemeenschappelijke kinderen van de toekomstige echtgenoten.²³⁹

In vele huwelijkscontracten zijn contractuele erfstellingen of verblijvingsbedingen opgenomen. Deze zijn zeker nuttig bij het aangaan van het huwelijk, maar naarmate de jaren verstrijken en de kinderen ouder worden, wordt de noodzaak om zoveel mogelijk van het vermogen aan de langstlevende echtgenoot na te laten kleiner. Wanneer een echtgenoot wilsonbekwaam is geworden, kan hij niet meer instemmen met een wijziging aan het huwelijkscontract. Om deze reden kan het handig zijn om in een volmacht te voorzien dat in geval men wilsonbekwaam zou zijn op een bepaald tijdstip, afhankelijk van de grootte van het vermogen, afhankelijk van het hebben van kinderen en kleinkinderen of afhankelijk van een zekere leeftijd, de lasthebber in samenspraak met de wilsbekwame echtgenoot een verblijvingsbeding of een contractuele erfstelling kan schrappen.²⁴⁰

77. Een voorbeeld van een bijzondere volmacht tot het aanbrengen van wijzigingen aan het huwelijksvermogensstelsel betreft:

“De lasthebber heeft de macht om in naam van de lastgever de keuze uit te oefenen voorzien in het huwelijkscontract van de lastgever met betrekking tot de toebedeling van de huwelijksgemeenschap, indien de lastgever de langstlevende echtgenoot zou zijn. De lasthebber heeft het recht om in naam van de lastgever alle wijzigingen overeen te komen met de mede-echtgenoot in verband met de aard van de huwelijksvermogensregeling, de omvang van de eventuele huwelijksgemeenschap, de toebedelingen in het contract voorzien van de huwelijksgemeenschap en de eventuele contractuele erfstellingen.”²⁴¹

²³⁹ N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 28.

²⁴⁰ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 6.

²⁴¹ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake bekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, (255) 287.

9.2. Verrichten van schenkingen

9.2.1. Algemeen

78. Een wilsbekwaam persoon kan ook een volmacht verlenen waarin het recht wordt toegekend om zijn goederen onder de levenden te schenken.²⁴² De schenking betreft een persoonlijke rechtshandeling, maar geen hoogstpersoonlijke rechtshandeling. De schenking kan bijgevolg gebeuren door een lasthebber.²⁴³ De volmacht tot het verrichten van een schenking in het kader van een buitengerechtelijke bescherming biedt vele voordelen in de praktijk. Er is a priori geen gerechtelijke toetsing nodig waardoor schenkingen in extremis mogelijk worden. Daarnaast kan de schenker zijn eigen voorwaarden stellen opdat er geschonken kan worden. Een ander voordeel is dat er geen controle van de geestestoestand van de lastgever vereist is op het moment van de schenking.²⁴⁴

79. In tegenstelling tot de volmacht tot aanvaarding van een schenking²⁴⁵ voorziet het Burgerlijk Wetboek niets met betrekking tot een volmacht tot schenken. In de praktijk wordt aanvaard dat de schenker vertegenwoordigd wordt door een lasthebber mits aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt. De volmacht moet namelijk in authentieke vorm verleden zijn. Deze vormvereiste is echter niet vereist voor bank- en handgiften.²⁴⁶ De volmacht tot schenken moet vervolgens uitdrukkelijk en bijzonder zijn. Ook het verrichten van een schenking is een daad van beschikking en vereist een uitdrukkelijke volmacht. Het bijzondere karakter van de volmacht houdt in dat het slechts om één of bepaalde zaken gaat.²⁴⁷

80. Volgens bepaalde auteurs moet de volmacht zelfs de begiftigden aanwijzen, het voorwerp van de schenking en de modaliteiten van de schenking aangeven. Hierdoor krijgt de volmacht een dwingend karakter. Dit is echter gerechtvaardigd aangezien de rechtshandeling enerzijds

²⁴² E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 164.

²⁴³ R. BARBAIX, *Handboek Familiaal Vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 925.

²⁴⁴ S. VAN DEN HOVE D’ERTSENRYCK, “Notariële aandachtspunten inzake schenkingen” in N. AUDENAERT, H. CASMAN A. GHYSENS, S. VAN DEN HOVE D’ERTSENRYCK en W. VERMEULEN (eds.), *Notariële actualiteit 2016. Verslagboek van de vormingsdagen van de Studiekring Provinciaal Genootschap der Notarissen van Oost-Vlaanderen*, Brugge, die Keure, 2017, (103) 136.

²⁴⁵ Art. 933 BW.

²⁴⁶ S. VAN DEN HOVE D’ERTSENRYCK, “Notariële aandachtspunten inzake schenkingen” in N. AUDENAERT, H. CASMAN A. GHYSENS, S. VAN DEN HOVE D’ERTSENRYCK en W. VERMEULEN (eds.), *Notariële actualiteit 2016. Verslagboek van de vormingsdagen van de Studiekring Provinciaal Genootschap der Notarissen van Oost-Vlaanderen*, Brugge, die Keure, 2017, (103) 136.

²⁴⁷ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 6.

een verarming en anderzijds de vrijwaring van de wil van de lastgever inhoudt.²⁴⁸ Een keerzijde van de medaille is dat de partijen gebonden zijn aan de in de volmacht opgenomen bepalingen. Dit heeft tot gevolg dat een aanpassing in functie van de gewijzigde omstandigheden slechts mogelijk is indien de betrokkene een nieuwe volmacht kan geven en dus nog wilsbekwaam is.²⁴⁹ In de praktijk zal men in de volmacht een opsomming geven van de schenkingen die de lasthebber kan doen, met telkens de aanduiding van het voorwerp van de schenking, de identiteit van de begiftigden en of de schenking moet worden gedaan als voorschot op erfdeel, dan wel met vrijstelling van inbreng. Veiligheidshalve kan men best ook de voorwaarden van de schenking vastleggen. De volmachtdrager is in dit geval niet noodzakelijk verplicht om al deze schenkingen te doen, maar hij krijgt wel de mogelijkheid om deze te doen. De lasthebber behoudt een beoordelingsvrijheid over de vraag of de schenkingen de belangen van de schenker niet al te zeer aantasten.²⁵⁰ Het is namelijk mogelijk dat het vermogen van de lastgever ondertussen dermate verarmd is, waardoor het verrichten van een schenking niet meer in het belang van de volmachtgever is. We zouden ons echter de vraag kunnen stellen of deze beoordeling van de opportuniteit van de schenking door de lasthebber wel geoorloofd is. Voor het verrichten van een schenking wordt namelijk een bijzondere volmacht gegeven. Het gaat hier om een persoonlijke beslissing van de schenker waarbij hij precies aangeeft welke goederen onder welke voorwaarden geschonken moeten worden. Wanneer de lasthebber de bedoelde schenking niet verricht of dit doet op een andere manier, dan bestaat de kans dat dit totaal in strijd is met de wens van de lastgever.

81. Een bijzondere volmacht om te schenken kan er als volgt uitzien:

- “1) *De lasthebbers zullen in naam en voor rekening van de lastgever (schenker) volgende schenkingen mogen uitvoeren volgens de hierna vermelde modaliteiten:*
- *de schenkingen hebben als voorwerp de gezinswoning, banktegoeden, de verkoopprijs van een onroerend goed of nog onroerende goederen gelegen te *, toebehorende voor het geheel of een deel aan de lastgever. De lasthebber mag elke schenking beperken tot*

²⁴⁸ N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 27-28.

²⁴⁹ N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 27-28.

²⁵⁰ J. BAEL, “De buitengerechtigde bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 253.

de geheelheid of een (breuk)deel van één, een gedeelte of verschillende van voormelde goederen.

- *de schenking kan enkel gebeuren aan de descendenten van de lastgever waarbij elke tak een gelijk deel bij elke schenkingsakte dient te ontvangen. De schenking moet in eerste instantie aan de kinderen worden gedaan. Bij vooroverlijden van een kind zal de schenking voor deze tak aan de kinderen van het vooroverleden kind worden gedaan. Deze kleinkinderen van de lastgever krijgen een elk een gelijk deel in wat geschonken wordt aan hun tak.*

Er wordt evenwel één uitzondering gemaakt op vorige voorwaarde. Wanneer een goed terugkomt bij de lastgever ingevolge een beding van conventionele terugkeer, wenst de lastgever dat deze goederen geschonken worden aan de tak of staak waaraan de vooroverleden begiftigde toebehoort zodat per tak of staak de gelijkheid gewaarborgd wordt.

- *Vooraleer de lasthebber overgaat tot de schenking, moet hij nagaan of: 1° door deze schenking de lastgever niet behoeftig wordt, onvoldoende patrimonium behoudt om zijn actuele levensstandaard aan te houden of nog onvoldoende middelen heeft om de kosten van huisvesting, zorg en medische kosten te betalen, 2° de lastgever na de uitvoering van de schenking nog een eigen patrimonium in volle eigendom van * euro behoudt. De toetsing van beide voorwaarden wordt intern door de lasthebber gedaan zonder dat hij verantwoording moet afleggen aan de begiftigden of enige derde betrokken bij de schenking (inclusief de notaris en de hypotheekbewaarder). Desgewenst kan de lasthebber beroep doen op een beëdigde schatter.*
- *de schenking moet op voorschot van erfdeel worden bedongen.*
- *de schenking moet volgende lasten voorzien:*
 - *een voorbehoud van levenslang vruchtgebruik in het voordeel van de lastgever met vrijstelling van borgstelling;*
 - *een vervreemdingsverbod zolang het vruchtgebruik blijft bestaan, inclusief het verbod om de geschonken goederen in te brengen in een huwgemeenschap, onverdeeldheid tussen echtgenoten of partners, verrekenmassa van een verrekenbeding tussen*

echtgenoten of partners, een vereniging of een vennootschap met of zonder rechtspersoonlijkheid;

- *een beding van conventionele terugkeer in de zin van artikel 691 van het Burgerlijk Wetboek waarbij het goed terugkeert wanneer {verder aanvullen welke optie gekozen wordt en eventueel de terugkeer beperken tot het vruchtgebruik bij aanwezigheid van descendents die de nalatenschap van de vooroverleden begiftigde hebben aanvaard};*
 - *de schenkingsrechten zullen ten laste genomen worden van de schenker*
- 2) *De lastgever bevestigt dat de gekruiste vertegenwoordiging in het kader van de schenking, dit wil zeggen de situatie waarbij de ene lasthebber de lastgever vertegenwoordigt bij de schenking aan de andere lasthebber en vice versa, toegelaten is.*
- 3) *De lasthebbers zijn in het kader van de uitvoering van de schenking bevoegd om alle rechtshandelingen te sluiten, alle akten en stukken te tekenen, fiscale verklaringen te doen, alle pleegvormen te vervullen; de hypotheekbewaarder vrij te stellen van het nemen van een ambtshalve hypotheek, woonplaats te kiezen en in het algemeen alle daden te verrichten in de ruimste zin alsmede alle beheershandelingen in de ruimste zin te verrichten; kortom alles te doen wat noodzakelijk of nuttig zal zijn, zelfs niet uitdrukkelijk in deze vermeld om de schenkingen te kunnen realiseren.*²⁵¹

9.2.2. Is de lasthebber bekwaam om een schenking van de lastgever te ontvangen?

82. Krachtens artikel 908 van het Burgerlijk Wetboek kan de bewindvoerder en eenieder die een gerechtelijk mandaat uitoefent, geen giften ontvangen van de beschermde persoon of de persoon ten aanzien van wie hij dat mandaat uitoefent.²⁵² Deze onbekwaamheid strekt zich ook uit tot de zogenaamde tussenpersonen, namelijk de ouders, de kinderen en de afstammelingen en de echtgenoot van de onbekwame of de persoon met wie deze wettelijk samenwoont.²⁵³ Er wordt een uitzondering gemaakt op deze onbekwaamheid tot ontvangen voor de beschikkingen

²⁵¹ S. VAN DEN HOVE D'ERTSENRYCK, "Notariële aandachtspunten inzake schenkingen" in N. AUDENAERT, H. CASMAN A. GHYSENS, S. VAN DEN HOVE D'ERTSENRYCK en W. VERMEULEN (eds.), *Notariële actualiteit 2016. Verslagboek van de vormingsdagen van de Studiekring Provinciaal Genootschap der Notarissen van Oost-Vlaanderen*, Brugge, die Keure, 2017, (103) 143-144.

²⁵² Art. 908 BW.

²⁵³ Art. 911 BW; J. BAEL, "De buitengerechtigde bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen" in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, (177) 248.

ten voordele van bloedverwanten tot en met de vierde graad, mits de overledene geen erfgenamen in de rechte lijn achterlaat en de beschikkingen ten voordele van de echtgenoot, de wettelijk samenwonende of de persoon met wie de beschikker een feitelijk gezin vormt.²⁵⁴

83. In de rechtsleer bestaat geen eensgezindheid over de vraag of de lasthebber aangeduid in het kader van de buitengerechtelijke bescherming onder het toepassingsgebied *ratione personae* van artikel 908 BW valt.²⁵⁵ Volgens *Van Halteren* wordt de buitengerechtelijke lasthebber impliciet door de tekst van de wet en meer bepaald door de termen “eenieder die een gerechtelijk mandaat uitoefent” geïmpliceerd. In artikel 908 BW is er sprake van een bewindvoerder en éénieder die een gerechtelijk mandaat uitoefent. Bewindvoerders oefenen ook een gerechtelijk mandaat uit dus deze term zou volgens hem overbodig zijn indien deze niet de lasthebbers zou videren. *Van Halteren* is bovendien van oordeel dat de uitvoering van de buitengerechtelijke bescherming dient te worden bevolen door de vrederechter zodat de lastgeving niet louter conventioneel, maar ook in zekere zin gerechtelijk is.²⁵⁶ Daarnaast wijst hij op de *ratio legis* van de bepaling. Met deze bepaling wenst de wetgever te verhinderen dat iemand die een zekere beslissingsbevoegdheid heeft over de goederen of de persoon van een onbekwame, deze bevoegdheid zou misbruiken om voor zichzelf voordelen te verkrijgen. Dit kan volgens *Van Halteren* zowel het geval zijn bij de bewindvoerder als de lasthebber. Vervolgens houdt artikel 497/5 van het Burgerlijk Wetboek reeds de kern in van de onbekwaamheid om te ontvangen voor de bewindvoerder. Deze onbekwaamheid wordt volgens de auteur uitgebreid naar de lasthebber door middel van artikel 908 van het Burgerlijk Wetboek, zonet zou het nutteloos zijn om twee maal dezelfde bepaling te herhalen.²⁵⁷ Volgens *Bael* daarentegen geldt artikel 908 van het Burgerlijk Wetboek niet bij de buitengerechtelijke bescherming. De lasthebber wordt echter aangeduid door de lastgever en niet door de vrederechter. Dit geldt ook voor de vertrouwenspersoon, indien deze werd aangeduid. Dit betekent dat deze lasthebber en vertrouwenspersoon niet kunnen worden beschouwd als gerechtelijke mandatarissen. De buitengerechtelijke bescherming kan aldus een oplossing bieden wanneer men een persoon wenst aan te duiden als bewindvoerder die zal getroffen

²⁵⁴ Art. 909, derde lid, 2° en 3° BW.

²⁵⁵ S. BERTÉ, “Onbekwamen – Wet 17 maart 2013 – Art. 908 BW – Legaat – Toepassingsgebied *ratione personae* – Buitengerechtelijk lasthebber?”, *e-notariaat*, 2019, 1.

²⁵⁶ Minister van justitie Koen Geens heeft ondertussen geoordeeld dat de vrederechter niet moet tussenkomen. Zie *supra* titel 4.2.2., randnr. 37.

²⁵⁷ K. BOONE, “Onbekwamen - wet 17 maart 2013 - art. 908 BW – legaat – toepassingsgebied -buitengerechtelijke bescherming”, *Notamus* 2017/2, (11) 11-12; T. VAN HALTEREN, “Les incapacités de recevoir une libéralité : généralités, actualités législatives et questions pratiques” in F. LALIERE (dir.), *Contentieux successoral. Les écueils juridiques du conflit successoral*, Brussel, Larcier, 2014, (183) 204-205.

worden door de onbekwaamheid tot ontvangen van artikel 908 BW en men deze persoon wil opnemen in zijn testament. Met de buitengerechterlijke bescherming kunnen dezelfde waarborgen of waarborgen van dezelfde kwaliteit als deze van de rechterlijke bescherming worden ingebouwd. Voorbeelden hiervan zijn de verplichting om voor bepaalde rechtshandelingen machtiging te vragen aan één of meer derden en de verplichting om jaarlijks rekening en verantwoording af te leggen aan één of meer derden, waarbij die derden eventueel over een bijzondere bekwaamheid beschikken om dergelijke taak op een zelfde niveau als de vrederechter uit te oefenen. Zo kunnen bijvoorbeeld één of meerdere advocaten of bedrijfsrevisoren aangeduid worden. Volgens *Bael* kan zelfs de tussenkomst van de vrederechter voorzien worden in de gevallen waarin zijn tussenkomst bij een rechterlijke bescherming wordt voorzien.²⁵⁸ Met dit laatste is *Swennen* het echter niet eens. Hij is van oordeel dat de lastgever hierdoor een formele bewindsvorm zou instellen, wat de wetgever heeft willen vermijden.²⁵⁹ Ook *Nolf* sluit zich hierbij aan. Hij is van mening dat de lastgeving enkel kan voorzien in de vervanging van de lasthebber door de vrederechter. Dit is volgens hem een eenmalige rechterlijke tussenkomst in de buitengerechterlijke bescherming.²⁶⁰ *Mosselmans* en *Van Thienen* zijn ook dezelfde mening toegedaan. Zij zijn van oordeel dat het niet de bedoeling kan zijn om een derwijze uitgewerkte buitengerechterlijke bescherming te hebben, dat de rechterlijke bescherming buiten spel wordt gezet.²⁶¹ Ik sluit mij aan bij deze laatste visies. Het voorzien van de tussenkomst van de vrederechter in de gevallen waarin zijn tussenkomst ook wordt voorzien bij de rechterlijke bescherming, kadert absoluut niet in de doelstelling van de buitengerechterlijke bescherming. Dit zou betekenen dat een rechterlijke bescherming wordt voorzien inzake rekening en verantwoording en inzake machtiging tot het stellen van bepaalde rechtshandelingen. Het grote voordeel van de buitengerechterlijke bescherming is net dat deze zware verplichtingen niet nageleefd moeten worden. Indien de buitengerechterlijke bescherming zo ingevuld wordt, wordt afbreuk gedaan aan de doelstelling van deze bescherming en dient naar mijn mening geopteerd te worden voor een rechterlijke bescherming.

84. De stelling van *Bael* omtrent de bekwaamheid tot ontvangen in hoofde van de lasthebber, werd echter recent bevestigd door minister van Justitie, *Koen Geens*, tijdens de parlementaire

²⁵⁸ J. BAEL, “De buitengerechterlijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat 28*, Brugge, die Keure, 2016, (177) 249.

²⁵⁹ F. SWENNEN, *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 202.

²⁶⁰ J. NOLF, *Kwetsbaren in het nieuwe recht. De nieuwe bewindvoering: de juridische bescherming van alle kwetsbare meerderjarigen*, Kortrijk-Heule, UGA, 2014, 40.

²⁶¹ S. MOSSELMANS en A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, (60) 69.

werken in het kader van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie. De minister is van oordeel dat er geen reden is om de onbekwaamheid tot het ontvangen van giften uit te breiden naar de lasthebber. De lasthebber is door de beschermde persoon zelf aangeduid op een ogenblik dat hij wilsbekwaam was. De uitzonderingen op de onbekwaamheid tot ontvangen worden bovendien ook uitgebreid naar personen die door de beschermde persoon als bewindvoerder werden aangeduid in een wilsverklaring overeenkomstig artikel 466, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek. Deze personen mogen niet ontmoedigd worden om hun opdracht op te nemen.²⁶²

9.3. Aanvaarden van schenkingen

85. De lastgever kan de volmachthebber machtigen om in zijn naam en voor zijn rekening beschikkingen onder kosteloze titel te aanvaarden (of te verwerpen). Voor de aanvaarding van een schenking bij een Belgische notaris dienen de vormvereisten van artikel 933 BW nageleefd te worden. Dit betekent dat een notariële volmacht is vereist, waarin aan de lasthebber de bevoegdheid is verleend om een gedane schenking aan te nemen of om meerdere schenkingen aan te nemen welke zijn gedaan of nog zullen worden gedaan.²⁶³ Een uitgifte van de volmacht moet aan de minuut van de schenking worden gehecht.²⁶⁴

86. Het mandaat kan ruim omschreven worden, maar moet toch in die zin bijzonder zijn, dat ze uitdrukkelijk in de bevoegdheid tot het aanvaarden van schenkingen voorziet.²⁶⁵ Een lasthebber die gemachtigd is tot het algemeen beheer van het vermogen van de lastgever, zal op basis van zijn algemeen mandaat geen schenkingen kunnen aanvaarden in naam en voor rekening van de lastgever.²⁶⁶

87. Het opnemen van de mogelijkheid om een schenking te aanvaarden is nuttig bij elke lastgeving in het kader van de buitengerechtigde bescherming. In de volmacht kan eventueel

²⁶² Toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *Parl. St.* 2018-2019, Doc. 54-3303/011, 9-10.

²⁶³ Art. 933 BW; R. BARBAIX, *Handboek Familiaal Vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 858.

²⁶⁴ Art. 933, tweede lid BW; N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 26.

²⁶⁵ Zie infra clausule omtrent aanvaarden nalatenschap onder titel 9.5., randnr. 93.

²⁶⁶ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 169.

worden opgenomen dat de lasthebber het al dan niet aanvaarden van de schenking kan laten afhangen van zijn beoordeling van de lasten die zouden worden verbonden aan de schenking.²⁶⁷

9.4. Opmaak en herroeping van testamenten

88. Het opmaken of het herroepen van een testament is een hoogstpersoonlijke rechtshandeling.²⁶⁸ Dit heeft tot gevolg dat delegatie niet mogelijk is. Het eigenhandig testament vereist namelijk een eigenhandig geschrift en een notarieel testament vereist een mondeling dictee van de laatste wil. Ook bij een internationaal testament is het uitdrukken van de eigen laatste wil essentieel.²⁶⁹

89. Het strikt persoonlijk karakter van het testament verhindert echter niet dat de testator een beschikking treft omtrent de aanwending en het lot van de akte. Hij kan een mandaat verlenen om het testament te bewaren of naar voren te brengen, eventueel voorwaardelijk of afhankelijk van welbepaalde omstandigheden. Hiervoor is een bijzondere en uitdrukkelijke volmacht vereist. Het hoeft echter niet notarieel verleden te worden.²⁷⁰

9.5. Aanvaarding en verwerping van nalatenschappen en legaten

90. De lastgever kan, net zoals bij het aanvaarden van schenkingen, de volmacht geven tot het aanvaarden van alle nalatenschappen en legaten die hem zouden toevallen. Ook hier is een bijzondere en uitdrukkelijke volmacht vereist. Een notariële volmacht is echter niet vereist.²⁷¹

91. De beschermde persoon beschikt over een drievoudige keuze. Hij kan de nalatenschap aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving of het legaat of de nalatenschap aanvaarden of verwerpen.²⁷² Wanneer de lastgeving voorziet dat de lasthebber de bevoegdheid krijgt om een nalatenschap of een legaat te aanvaarden of te verwerpen, dan beschikt de lasthebber over hetzelfde driedelig optierecht als de lastgever, behoudens andersluidende conventionele

²⁶⁷ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechterlijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 7.

²⁶⁸ Art. 497/2, 25° BW; N. GEELHAND DE MERXEM, “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, (16) 25.

²⁶⁹ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 169.

²⁷⁰ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechterlijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 8.

²⁷¹ E. DE NOLF en E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, (154) 171.

²⁷² E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechterlijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 8.

bepalingen.²⁷³ Indien het optierecht wordt uitgeoefend door de lasthebber, kunnen twee hypothesen worden onderscheiden. Enerzijds kan de lastgevingsovereenkomst in algemene termen worden opgesteld. De lastgever vertrouwt het optierecht toe aan de lasthebber die het in alle vrijheid kan uitoefenen. Anderzijds laat de wet uitdrukkelijk toe dat de lastgever beginselen opneemt in de lastgevingsovereenkomst, die de lasthebber moet respecteren bij de uitoefening van het optierecht. Zo kan een lastgever bijvoorbeeld bepalen dat hij om emotionele redenen, omwille van een lang aanslepende familieruzie, in geen enkel geval iets wenst te ontvangen van de nalatenschap van een bepaald familielid.²⁷⁴ Een ander voorbeeld betreft het niet aanvaarden van een nalatenschap of een legaat vanaf het bereiken van een bepaalde leeftijd zodat plaatsvervulling kan spelen.²⁷⁵ Krachtens artikel 490/2, §1, tweede lid BW moet de lasthebber de beginselen slechts voor zover mogelijk in acht nemen bij het uitvoeren van zijn opdracht. Dit betekent dat hij de beginselen niet blindelings moet volgen, maar moet handelen in het belang van de beschermde persoon. Bij de beoordeling van het belang van de beschermde persoon bij het uitoefenen van het keuzerecht moet rekening gehouden worden met zowel de patrimoniale belangen als de extrapatrimoniale belangen.²⁷⁶ Het keuzerecht wordt echter niet enkel op grond van een vermogensrechtelijke context uitgeoefend, maar ook op grond van een familiale context. Het erfgerechtigd zijn geeft namelijk aan dat er een (familiale) band bestaat met de erflater.²⁷⁷ Het extrapatrimoniale belang blijkt ook uit de manier waarop het keuzerecht overgaat bij overlijden van de erfgerechtigde vooraleer hij zijn keuze heeft kunnen uitoefenen. Het keuzerecht maakt geen deel uit van het geërfde vermogen maar het gaat over op diens erfgenamen.²⁷⁸

92. In de praktijk werd echter de vraag gesteld of een lastgeving die de last inhoudt voor de lasthebber om de erfopatie over een nog niet opengevallen nalatenschap in een welbepaalde

²⁷³ C. CASTELEIN en J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 177-178.

²⁷⁴ V. VANDERHULST, "De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht", *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 190.

²⁷⁵ E. DE NOLF, "De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?", *Notariaat* 2014, afl. 18, (1) 8.

²⁷⁶ V. VANDERHULST, "De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht", *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 191-192.

²⁷⁷ S. MOSSELMANS, "Het optierecht met betrekking tot een nalatenschap, legaat of gift toegevallen aan een beschermde meerderjarige persoon", *T.Fam.* 2015, afl. 2-3, (86) 88.

²⁷⁸ V. VANDERHULST, "De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht", *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 192-193.

zin uit te oefenen, beschouwd kan worden als een verboden overeenkomst over een toekomstige nalatenschap.²⁷⁹

Een erfovereenkomst is een beding waardoor louter eventuele rechten op een niet opgevallende nalatenschap of een bestanddeel ervan worden toegekend, gewijzigd of afgestaan.²⁸⁰ Op grond van artikel 1100/1 van het Burgerlijk Wetboek zijn overeenkomsten met betrekking tot de erfkeuze verboden, behoudens in de gevallen bij wet bepaald.²⁸¹

Een belangrijke toepassingsvoorwaarde is dat men zich effectief moet hebben verbonden met betrekking tot een niet opgevallende nalatenschap, dat men effectief rechten moet hebben toegekend of afgestaan met betrekking tot een niet opgevallende nalatenschap. Bij een lastgeving om het keuzerecht in een welbepaalde zin uit te oefenen, verbindt de lasthebber er zich toe om op te treden in naam en voor rekening van de lastgever, en voor zover mogelijk rekening te houden met de beginselen geformuleerd door de lastgever. De lastgever verbindt er zich niet toe om zijn optie inzake de toekomstige nalatenschap in een welbepaalde richting uit te oefenen.²⁸² De beschermde persoon heeft evenmin zijn keuzerecht afgestaan aan de lasthebber.²⁸³ Hij blijft handelingsbekwaam en kan dus nog steeds zelf zijn optierecht uitoefenen. De verbintenissen in hoofde van de lastgever betreffen niet de erfkeuze als dusdanig, maar de verplichtingen die hij heeft als lastgever. De lastgeving als beschermingsmaatregel kan daarnaast ten allen tijde herroepen worden door de lastgever en gewijzigd of beëindigd worden door de vrederechter.²⁸⁴ Bijgevolg kunnen lastgevingsovereenkomsten met beginselen omtrent de uitoefening van het optierecht niet onder het verbod van erfovereenkomsten vallen.²⁸⁵

²⁷⁹ V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 190.

²⁸⁰ Cass. 11 april 1980, *Pas.* 1980, I, 991.

²⁸¹ C. AUGHUET, “De hervorming van het erfrecht door de wetten van 31 juli 2017 en van 22 juli 2018. Algemene commentaar”, *Patrimonium* 2018, (135) 185.

²⁸² V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 191.

²⁸³ S. MOSSELMANS, “Het optierecht met betrekking tot een nalatenschap, legaat of gift toegevalen aan een beschermde meerderjarige persoon”, *T.Fam.* 2015, afl. 2-3, (86) 88.

²⁸⁴ V. VANDERHULST, “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, (182) 191.

²⁸⁵ S. MOSSELMANS, “Het optierecht met betrekking tot een nalatenschap, legaat of gift toegevalen aan een beschermde meerderjarige persoon”, *T.Fam.* 2015, afl. 2-3, (86) 88.

93. Een volmacht omtrent de aanvaarding of verwerping van een nalatenschap of een legaat kan er als volgt uitzien:

*“In het kader van de hem toevertrouwde opdracht mag de lasthebber volgende handelingen stellen (...): alle opengevallen nalatenschappen en alle nalatenschappen die later geheel of gedeeltelijk aan de lastgever zouden toevallen aanvaarden; alle schenkingen of giften aanvaarden; doen overgaan tot het leggen of lichten van zegels, evenals tot het opmaken van alle inventarissen en daarvan vrijstellen; deze nalatenschappen aanvaarden, hetzij zuiver en eenvoudig, hetzij onder voorrecht van boedelbeschrijving of ze verwerpen, daartoe alle vereiste verklaringen afleggen, kennismaken van alle testamenten en bijvoegsels van testamenten, met hun uitvoering instemmen of hun uitvoering betwisten; alle legaten afleveren, aanvaarden of verwerpen; alle aangiften van nalatenschappen, van beëindigen, terugvallen of aanwas van volle eigendom of vruchtgebruik indienen”.*²⁸⁶

10. Besluit

94. De buitengerechtelijke bescherming is een belangrijke aanwinst voor de successie- en vermogensplanning van wilsonbekwame meerderjarigen. Door middel van de zorgvolmacht kunnen deze personen, ook al kunnen zij geen geldige wil meer uiten, een doeltreffende successie- en vermogensplanning doorvoeren. Zo bestaat de zekerheid dat de belangen van de wilsonbekwame persoon worden behartigd. De wet beoogt met de buitengerechtelijke bescherming burgers aan te zetten tot zelfbeschikking en een grotere rol toe te bedelen aan het sociaal netwerk van wilsonbekwamen. Het is positief dat een externe bewindvoerder buiten beschouwing gelaten kan worden en dat de lastgever zelf een persoon kan kiezen die hij vertrouwt om zijn belangen te behartigen wanneer hij dit zelf niet meer kan. De recente wetwijziging heeft voor een positieve verandering gezorgd. De zorgvolmacht kan voortaan ook betrekking hebben op handelingen met betrekking tot de persoon. Alles kan nu via dergelijke volmacht geregeld worden, met uitzondering van hoogstpersoonlijke rechtshandelingen en onverminderd bijzondere wetgeving die er bestaat rond bepaalde wilsverklaringen. Een ander positief aspect van de buitengerechtelijke bescherming betreft de bescherming op maat. De nadruk ligt op de autonomie en de emancipatie van de beschermde

²⁸⁶ C. DE WULF, "De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake bekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus", *T.Not.* 2013, (255) 279.

personen. Een rechterlijke bescherming is pas mogelijk wanneer de buitengerechtelijke bescherming niet meer volstaat. Daarnaast kunnen een buitengerechtelijke en rechterlijke bescherming gecombineerd worden. Op deze manier kan de bescherming perfect aangepast worden aan de noden van de beschermde persoon.

95. Naast de uitbreiding van het materiële toepassingsgebied, heeft de wet van 21 december 2018 nog positieve veranderingen met zich meegebracht. De minister van justitie, *Koen Geens*, heeft in de parlementaire werken een einde gesteld aan een aantal discussies die heersten in de rechtsleer. Zo heeft hij benadrukt dat de vrederechter niet dient tussen te komen voor de inwerkingtreding van de buitengerechtelijke bescherming. De minister heeft bovendien verduidelijkt dat de lasthebber bekwaam is om schenkingen van de lastgever te ontvangen en dat artikel 908 van het Burgerlijk Wetboek niet op hem van toepassing is. Naast deze verduidelijkingen, wens ik ook een aantal positieve wetswijzigingen te benadrukken. Zo dient de vrederechter voortaan, alvorens hij conflicten tussen lasthebbers beslecht, over te gaan tot een verzoeningspoging. De wetgever heeft daarnaast verduidelijkt dat alle lastgevingen eindigen, wanneer zij niet voldoen aan de voorwaarden om als zorgvolmacht te gelden, indien de lastgever komt te verkeren in een staat van wilsongeschiktheid. Dit brengt met zich mee dat de lastgever niet langer verbonden is door rechtshandelingen die verricht worden op een ogenblik dat de lasthebber niet meer vertegenwoordigingsbevoegd is. De wetgever heeft daarnaast ook bepaald dat de beëindiging van de lastgeving geregistreerd moet worden.

96. De wetgever heeft bij deze wetswijziging jammer genoeg niet voorzien in een uitdrukkelijke bepaling over de aanstelling van de vertrouwenspersoon. Daarnaast werd er geen lijst met gezondheidstoestanden opgesomd die automatisch leiden tot wilsongeschiktheid. Dit heeft tot gevolg dat de lasthebber belast wordt met een zeer moeilijke opdracht. Hij moet namelijk het ogenblik bepalen van het intreden van de wilsonbekwaamheid. Er bestaat vandaag de dag nog steeds onduidelijkheid over het feit of het bijzondere doel van de buitengerechtelijke bescherming in de akte opgenomen moet worden of dit ook kan blijken uit de registratie van de volmacht. De wetgever had hier duidelijkheid over kunnen scheppen en kunnen bepalen dat dit in de akte opgenomen moet worden.

97. De buitengerechtelijke bescherming is een belangrijke aanwinst, maar er zijn toch een aantal zaken die een bijzondere aandacht vereisen. Zo moet de lastgever bij het opstellen van de zorgvolmacht, wilsbekwaam zijn. Wanneer deze volmacht onderhands wordt opgesteld, bestaat

hier geen enkele controle op. Het is dus niet uitgesloten dat lastgevers deze volmachten opstellen onder dwang of ongeoorloofde beïnvloeding. Een onderhandse zorgvolmacht brengt daarnaast nog andere risico's met zich mee. Voorbeelden van deze risico's zijn een vervalsing of een aanvulling door derden, antidatering, misbruik, captatie of suggestie. Om deze redenen is een notariële volmacht aangewezen. Deze volmacht biedt een betere bescherming tegen deze risico's. De notaris moet bij het opstellen van de zorgvolmacht de wilsbekwaamheid van de lastgever nagaan. De lastgever wordt bovendien op inhoudelijk vlak beter geïnformeerd en de kans op betwisting is geringer. De notaris kan de volmachtgever bovendien ook informatie geven met betrekking tot de registratie. Het is namelijk belangrijk te weten dat een volmacht niet gebruikt zal kunnen worden wanneer de lastgeving te laat werd geregistreerd. Wanneer men de zorgvolmacht op laat maken door de notaris, zal deze laatste er u ook op wijzen dat voor bepaalde rechtshandelingen een bijzondere, uitdrukkelijke volmacht vereist is. Wanneer de lasthebber niet over dergelijke zorgvolmacht beschikt, zal de wens van de lastgever niet vervuld kunnen worden. Een ander belangrijk aandachtspunt betreft het feit dat er in principe geen rechterlijke controle is. Om deze reden is het echter ten zeerste aan te raden een vertrouwenspersoon aan te stellen. Het is belangrijk dat deze persoon toezicht uit kan oefenen en dat aan hem machtiging wordt gevraagd voor bepaalde, gewichtige rechtshandelingen. Ik raad de lastgever bovendien aan om een opvolgingsregeling te voorzien om te voorkomen dat de beschermingsmaatregel een einde neemt wanneer de aangestelde lasthebber om de één of andere reden niet meer kan of wil optreden. Ten slotte wens ik te benadrukken dat een buitengerechterlijke bescherming enkel geschikt is wanneer een persoon niet meer handelt of oordeelkundig handelt bij het intreden van zijn wilsongeschiktheid en niet adequaat is wanneer deze persoon nog totaal onoordeelkundig handelt. De buitengerechterlijke bescherming doet namelijk geen afbreuk aan de handelingsbekwaamheid van de beschermde persoon. Het is niet eenvoudig om deze handelingen nietig te verklaren. Het is dan ook jammer dat de wetgever niet in een soepelere nietigverklaring heeft voorzien.

BIBLIOGRAFIE

AUGHUET, C., “De hervorming van het erfrecht door de wetten van 31 juli 2017 en van 22 juli 2018. Algemene commentaar”, *Patrimonium* 2018, 135-225.

BAEL, J., “Enkele rechtshandelingen uit het familiaal vermogensrecht onder de nieuwe wetgeving inzake het bewind” in *Het erfrecht in al zijn aspecten: VLN Congres 2015*, Mechelen, Kluwer, 2015, 51- 212.

BAEL, J., “De buitengerechtelijke bescherming: een overzicht met aandacht voor een aantal discussiepunten in de rechtsleer en met een voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, 177-299.

BARBAIX, R., *Handboek Familiaal Vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 1026 p .

BEGUIN, E. en FONTEYN, J., “Le mandat de protection extrajudiciaire”, *RNB* 2014, afl. 3086, 463-504.

BERTE, S., “Onbekwamen – Wet 17 maart 2013 – Art. 908 BW – Legaat – Toepassingsgebied *ratione personae* – Buitengerechtelijk lasthebber?”, *e-notariaat*, 2019, 2p.

BOONE, I. en DECLERCK, C., *Actualia Familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure, 2015, 174 p.

BOONE, K., “Onbekwamen - wet 17 maart 2013 - art. 908 BW – legaat – toepassingsgebied - buitengerechtelijke bescherming”, *Notamus* 2017/2, 11-13.

BOONE, K. en BERTE, S., “Wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie – Wijzigingen inzake de onbekwaamheid”, *e-notariaat*, 2019, 1- 17.

CALLENS, E., “Aanwending van de zorgvolmacht in de context van (patrimonium)vennootschappen: meer zorgen dan macht”, *TEP* 2018, afl. 2, 224-238.

CASTELEIN, C. en DIERYNCK, J., *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 251 p.

COLLART, L., “La personne à protéger ou la personne protégée, principales concernées” in I. BOUIOUKLIEV, L. COLLART, J.-F. LEDOUX en P. LEVEVRE (eds.), *La protection judiciaire des personnes incapables majeures*, Limal, Anthemis, 2018, 9-25.

DANDOY N. en DEKEYSER, B., “Une nouvelle mission pour le notaire: la planification de l’incapacité” in N. DANDOY, V. FLOHIMONT en F. REUSENS, *Le nouveau régime belge de l’incapacité des majeurs: analyse et perspectives*, La Chartre, Brussel, 2014, 183-217.

DE FEYTER, L. en DE NOLF, E., “Enkele praktische aandachtspunten bij de redactie van een zorgvolmacht, in het bijzonder in relatie met een Belgische bancaire instelling”, *VIP* 2017, afl. 3, 4-11.

DEMORTIER, A. en VANHALTEREN, T., “La loi du 17 mars 2013 réformant le régime des incapacités – Principes et innovations en matière de mandat extra-judiciaire et de libéralités”, *RNB* juin 2014, afl. 3086, 391- 462.

DE NOLF, E., “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Notariaat* 2014, afl. 18, 1-8.

DE NOLF, E. en EVERTS, E., “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, 154-175.

DE VOGELAERE, W., “Conventionele lastgeving: organiseer zelf uw onbekwaamheid”, *Notariaat* 2013, 8.

DE WULF, C., "De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake bekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus", *T.Not.* 2013, 255-326.

DE WULF, C., “Het oude en het nieuwe recht in verband met de bruikbaarheid van volmachten wanneer de lastgever feitelijk wilsonbekwaam is geworden”, *T.Not.* 2015, afl. 2, 81-109.

FEDNOT, “Buitengerechtelijke bescherming zorgvolmacht. Persoonsrechtelijke handelingen en rechten van de patiënt - Voorbeeldclausule”, *e-notariaat*, 25 februari 2019, 2 p.

GALLUS, N. en VANHALTEREN, T., *Le nouveau régime de protection des personnes majeures. Analyse de la loi du 17 mars 2013*, Brussel, Larcier, 2014, 271 p.

GEELHAND DE MERXEM, N., “De beschermde personen en de successieplanning: wat biedt de nieuwe wet?”, *TEP* 2014, afl. 1, 16-61.

LABEEUW, N. en VAN LANDEGEM, E., “Het nieuwe gerechtelijke beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen. Bespreking van de wet van 17 maart 2013”, *TEP* 2014, afl. 1, 4-15.

LEMMENS, C., “Medische beslissingen van een demente patiënt aan het einde van zijn leven en het juridisch statuut van advance care planning en voorafgaande wilsverklaringen”, *T.Gez.* 2010-11, afl. 1, 4-26.

MOSSELMANS, S., “Het optierecht met betrekking tot een nalatenschap, legaat of gift toegevallen aan een beschermde meerderjarige persoon”, *T.Fam.* 2015, afl. 2-3, 86-92.

MOSSELMANS, S. en VAN THIENEN, A., “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, 60-96.

MOSSELMANS, S. en VAN THIENEN, A., “Art. 491 BW” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHELDEN (eds.), *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, afl. 78, 57-64.

NOLF, J., *Kwetsbaren in het nieuwe recht. Bescherming met of zonder rechter. Het nieuwe menu à la carte vanaf 1 september 2014*, Heule, UGA, 2014, 94p.

NOLF, J., *Kwetsbaren in het nieuwe recht. De nieuwe bewindvoering: de juridische bescherming van alle kwetsbare meerderjarigen*, Heule, INNI publishers, 2014, 411 p.

NOLF, J., “Buitengerechtelijke bescherming: uw betere bescherming, *VIP* 2016, afl. 1, 31-33.

NOLF, J., “Versie vier van wet op bescherming onbekwamen: eerbaar compromis”, *Juristenkrant* 2018, afl. 376, 11.

ROTTHIER, K., *Bewind over meerderjarige onbekwamen. Handleiding voor de familiebewindvoerder*, Brugge, die Keure, 2014, 214 p.

ROTTHIER, K., “De regelingen inzake onbekwaamheid: na 4 jaar toepassing een facelift!”, *Notariaat* 2019, afl. 2, 1-7.

SWENNEN, F., “De meerderjarige beschermde personen”, deel I, *RW* 2013-14, nr. 15, 563-576.

SWENNEN, F., “Art. 488/1 BW” in P. SENAËVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN, *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, afl. 80, 75-80.

SWENNEN, F., *Het personen -en familierecht. Een benadering in context*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 585 p.

VAN DEN BROECK, A., “De buitengerechtelijke vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen in rechtsvergelijkend perspectief”, *TEP* 2014, afl. 1, 74-99.

VAN DEN HOVE D’ERTSENRICK, S., “Notariële aandachtspunten inzake schenkingen” in N. AUDENAERT, H. CASMAN A. GHYSENS, S. VAN DEN HOVE D’ERTSENRICK en W. VERMEULEN (eds.), *Notariële actualiteit 2016. Verslagboek van de vormingsdagen van de Studiekring Provinciaal Genootschap der Notarissen van Oost-Vlaanderen*, Brugge, die Keure, 2017, 103-180.

VANDERHULST, V., “De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, 182-202.

VAN HALTEREN, T., “Les incapacités de recevoir une libéralité : généralités, actualités législatives et questions pratiques” in F. LALIERE (dir.), *Contentieux successoral. Les écueils juridiques du conflit successoral*, Brussel, Larcier, 2014, 183-211.

VAN HALTEREN, T., *La protection des personnes majeures vulnérables et mineures. Redéfinition du concept de capacité juridique au regard de celui du discernement*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2018, 527 p.

VERSCHELDEN, G., “Onbekwaamheid – de persoon” in P. SENA EVE, F. SWENNEN en G. VERSCHELDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, 49-70.

VERSTRAETE, J., “Krijtlijnen voor de zorgvolmacht” in C. DE WULF, M. OP DE BEECK en J. VERSTRAETE (eds.), *Liber Amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, die Keure, 2019, 163-193.

WUYTS, T., “Opent de nieuwe wet over het bewind nieuwe mogelijkheden inzake familiaal vermogensbeheer?” in C. DECLERCK en W. PINTENS (eds.), *Patrimonium 2014*, die Keure, 2014, 263-311.

WYLLEMAN, A., “Buitengerechtelijke bescherming” in P. SENA EVE, F. SWENNEN en G. VERSCHELDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, die Keure, 2014, 23-48.